

1 a.
ACTUS
SOLENNIS PROMOTIONIS DOCTORALIS
IN UTROQUE JURE

CELEBRATUS DIE XVII. NOVEMBRIS ANNO MDCCLXXXIV.

DUM

IUSSU EMINENTISSIMI AC CELSISSIMI ARCHIEPISCOPI
ET PRINCIPIS ELECTORIS MOGUNTINI

FRIDERICI CAROLI JOSEPHI

S. R. I. PER GERMANIAM ARCHICANCELLarii
EPISCOPI ET PRINCIPIS WORMATIENSIS

FESTUM INSTAURATIONIS ET MEMORIAE ANNI
SAECULARIS III. ALMAE PER ANTIQUEA, SEMPERQUE
CATHOLICAE UNIVERSITATIS MOGUNTINAE RITU
SOLENNI PERAGEBATUR.

H. Coetger Universitatis Mog. Chalcog. Sculpr.

MOGUNTIAE,

Ex Typograph. Elect. Aul. Acad. priv. apud Joan. Jos. Alef, Hæred. Hæfner, 1784.

5.

COLLEGE OF THE BISHOP

IN THE CITY OF BISHOP

THE BISHOP OF BISHOP

THE BISHOP OF BISHOP

THE BISHOP OF BISHOP

THE BISHOP OF BISHOP

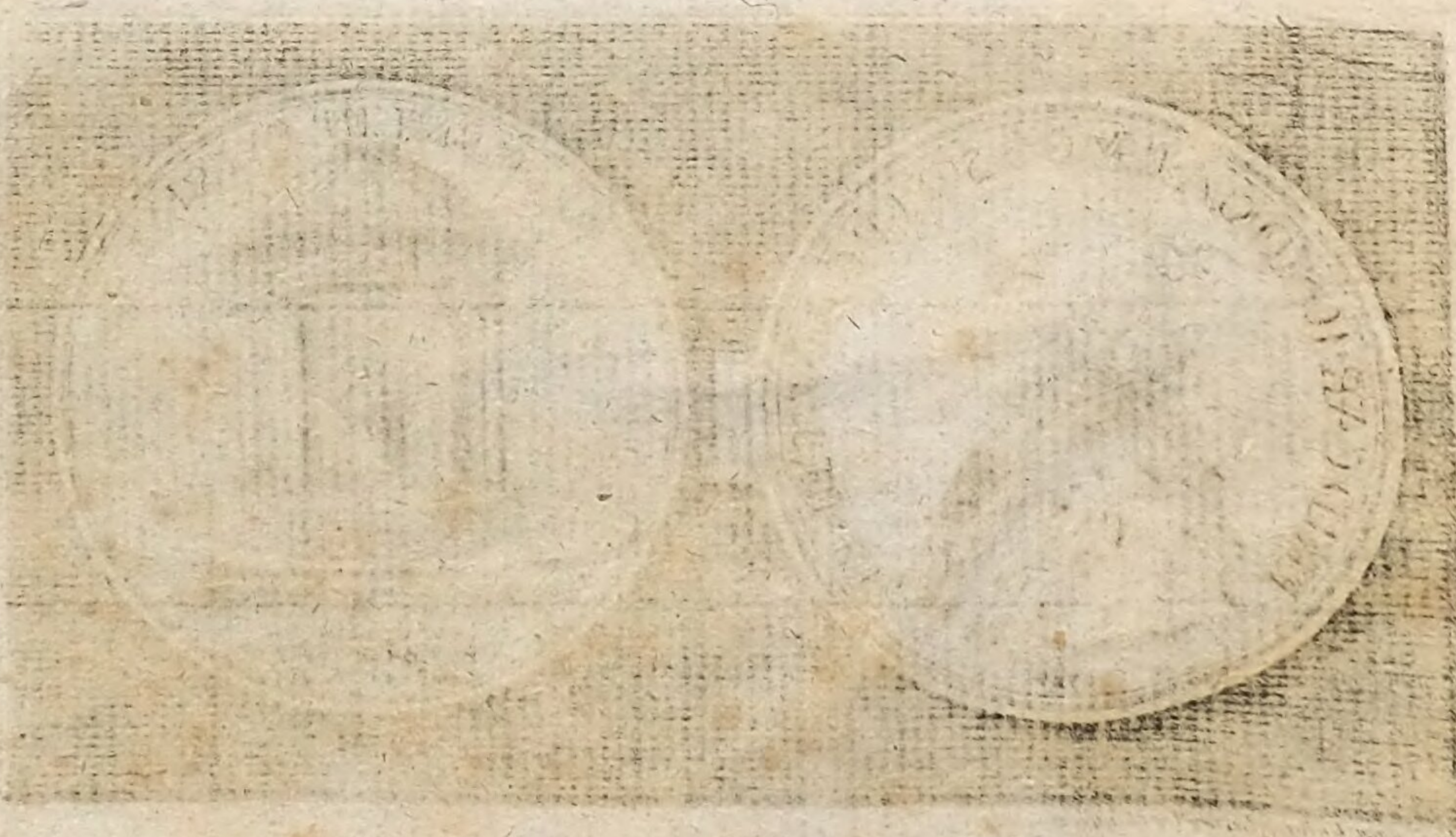
THE BISHOP OF BISHOP

THE BISHOP OF BISHOP

THE BISHOP OF BISHOP

THE BISHOP OF BISHOP

THE BISHOP OF BISHOP

THE BISHOP OF BISHOP

ET
PRAENOBILIS, CLARISSIMUS AC CONSULTISSIMUS
VIR AC DOMINUS

D. FRANCISCUS ANTONIUS DÜRR

J.U.D. EMINENTISSIMI AC CELSISSIMI ARCHIEPISCOPI ET PRINCI-
PIS ELECTORIS MOGUNTINI CONSILIARIUS AULICUS ET REGIMINIS
ACTUALIS, EJUSDEMQUE IN HAC ALMA UNIVERSITATE JURIS
PUBLICI ET HISTORIARUM PROFESSOR PUBLICUS ET ORDINA-
RIUS, REVERENDISSIMI CAPITULI METROPOLITANI MOGUNTINI
SYNDICUS, FACULTATIS JURIDICAE SENIOR ET DECANUS

PRAENOBILES ET CLARISSIMOS DOMINOS

GEORGIUM ALTENBURG

J. U. L. supremorum Tribunalium Elect. Advocatum ordinarium,

PHILIPPUM WALDMANN

Eminentiss. ac Celsiss. Principis Elect. Judici Aulici Consiliarium,
Institutionum & Juris Crimin. Profess. Publ. & Ordin.,

IGNATIUM WISE

Eminentiss. ac Celsiss. Principis Elect. Judici Aulici Consiliarium
Jurium Profess. Publ. Extraordin.,

FRIDERICUM FRANC. SCHAL

Eminentiss. ac Celsiss. Principis Elect. Consil. ab Archivis, artis
diplom. & praxeos Archivalis Profess. Publ. & Ord.

SUPREMA DOCTORATUS IN UTROQUE JURE LAUREA

MORE MAJORUM, RITU SOLENNI

INAUGURAVIT.

QUAESTIONES INAUGURALES

CLARISSIMI DOMINI PROMOTORIS

In quantum inserviant Numismata ad probandas & illustrandas Aca-
demiarum historias?

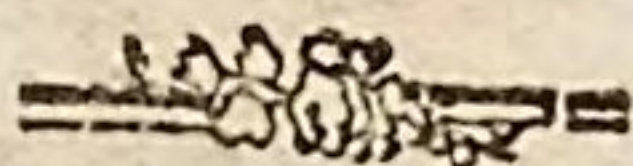
DOMINORUM NEODOCTORUM

- I. Qua ratione facultates juridicae evaserint quasi dicasteria universalia in judicialibus per Germaniam?
- II. Quænam sint origines Universitatum & facultatum in Germania?
- III. An Imperatori, an Pontifici competat jus erigendi Academias in Germania?
- IV. Quale subsidium sit Jurisprudentiae ars diplomatica?

REVERENDISSIMI, EXCELLENTISSIMI,
ILLUSTRISSIMI, PERILLUSTRES AC GENEROSI,
PLURIMUM REVERENDI, PRAENOBILES, AMPLIS-
SIMI, EXIMII, CLARISSIMI, CONSULTISSIMI, EX-
PERTISSIMI, SUBTILISSIMI, ORNATISSIMI AC DOC-
TISSIMI DOMINI MAECENATES, ET PATRONI,
NEC NON ALMAE UNIVERSITATIS HUIUS
DOCTORES, PROFESSORES, COLLEGAE ET
CIVES ACADEMICI, AUDITORES DENI-
QUE OMNIUM ORDINUM COLEN-
DISSIMI, SPECTATISSIMI!

Recoluit Universitas nostra Anno MDCCLXXVII.,
dum trecentis annis divino beneficio servata fuit,
foundationis suæ annum sæcularem tertium, significaveram
illud tum temporis publice non solum in programme Ca-
talogo prælectionum memorato anno præmisso, sed & so-
lenni promotione Doctorali & habita oratione, qua Histo-
riam facultatis Juridicæ Moguntinæ ex monumentis antiquis

exposueram, memoriam illam aliquatenus innovavi, exoptaveram autem pro meo, quo erga Academiam nostram ferebar zelo, ut Jubilæum illud ad imitationem aliarum Universitatum solennius perageretur, feceram quoque solennitatum hac occasione instituendarum delineationem, desideriumque meum exposueram Eminentissimo, qui autem, cum jam intenderet prius Universitatem nostram reditibus vacuam quasi de novo dotare, eamque augustiore ornare forma, festivitatem illam sæcularem adhuc aliquot annis differendam, & in aliud tempus magis opportunum transferendam esse gratiosissime declaravit; executioni etiam dedit illa, quæ tum temporis egerat, consilia, & hætenus non solum amplissimum fundum procuravit Academiæ nostræ, sed & illam plurimis in omnibus facultatibus Professoribus instruxit, ac præter Gymnasium novam Universitatis domum renovavit, splendidaque exornavit aula, auxit insigniter Bibliothecam Academicam, nec non collectionem rerum Naturalium, ac Numophylacium cum insigni instrumentorum tam Anatomicorum quam Physicorum apparatu procuravit, hisce demum Electorali munificentia constitutis credidit sapientissimus princeps opportunum jam adesse tempus celebrandi debito cum splendore tam translata anni sæcularis memoriam, quam etiam Academiæ instaurationis festivitatem, præfixitque gratiosissime pro initio duplicis hujus solennitatis diem XV Novembris præsentis anni, quo die tribus ante annis in gratiarum actionem noviter factæ dotationis prima festivitas sacra fuit celebrata: ut autem pro mea quoque exigua parte ad sacra hæc Academica quidquam conferrem, sic mihi qua Decano facultatis Juridicæ munus promotionis Doctoralis in utroque Jure peragenda fuit delatum; cum autem more penes facultatem nostram hætenus recepto præfatio quædam argumenti ad
Juris-

Jurisprudentiam & promotionem Doctorem in utroque Jure quadrantis præmittenda sit, a) sic in hodierno promotionis actu *de Jureconsulto Medico*, quatenus temporis angustiae permittunt, sum præfaturus, dum interea vos Dni Auditores omnium ordinum spectatissimi me gratiosa & benevola patientia vestra sustentare non dedignemini.

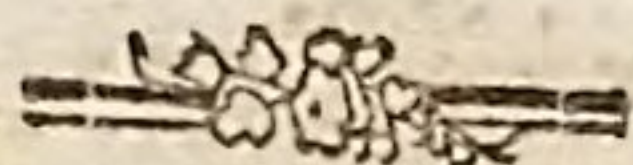
Quod sanitas mentis & corporis præcipuum sit hominis bonum, eatenus omnes, quantum confido, erunt ex ipsa experientia convicti, sine duplici hac sanitate frustra expectatur quidquam ab ingenio, judicio vel industria hominum, adeoque ipsa necessitas & studium conservationis propriæ, promovendæque felicitatis a natura jam inculcatæ adegit homines, ut de remediis partim conservandæ, partim recuperandæ sanitatis cogitarent, adeoque præter agriculturam & rem pecuariam ars medica forsitan inter antiquissima hominum studia est referenda: artem quoque illam tam necessariam & utilem successive gentes ob eruditionem clariores excoluere: De Aegyptiis satis illud comprobatur Hermes Trismegistus, cui variæ in scientia medica inventiones, de quibus egit CONRING in *Diss. de Medicina Hermetica*, b) adscribuntur; Aegyptiorum sacerdotes fuere simul Medici. conf. TIRAQUELL *de Nobilit.* Tom. I. L. 31. n. 292. Quemadmodum autem aliæ scientiæ ab Aegyptiis ad Phœnices, Chaldæos & Persas fuere propagatæ, sic & ars hæc salutaris ad hosce populos transivit:

A 2

Magi

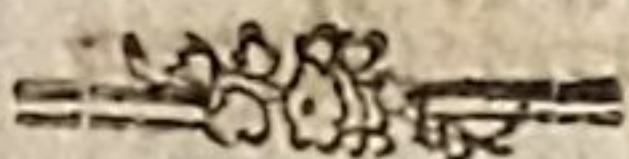
a) in aliis Promotionibus partim graduum Academicorum origines & Antiquitates, partim dignitatem Juris Doctorum equestrem, partim occurrentia in legibus honorifica Jureconsultorum elogia, partim Justitiæ sacerdotium exposui.

b) Vasa hermetice claudere adhuc hodie est receptum.

Magi Chaldæorum & Persarum erant simul Medici, c) sicut & antiquiorum Germanorum Druides, d) rem Medicam veterum hebræorum in eleganti Dissertatione exposuit CALMETUS in *Prolegomenis & Dissertationibus in sacram Scripturam* Tomo I. p. 482. in ipsis etiam sacris litteris necessitas Medicinæ & Medicorum veneratio inculcatur ab ECCLESIASTICO Cap. XXXVI. e) Raphaël Archangelus ocularium egit Medicum,

- c) De Magis Persarum notitiam dederunt AMMIANUS MARCELLINUS L. 23. PLINIUS L. VI. C. 27. *Hist. Nat.* & MANTUANUS cecinit: „ ille „ penes Persas Magus est, qui sydera novit, qui sciat herbarum vires, „ cultumque Deorum, Persepoli facit ista Magos prudentia triplex „ quas scientias Magi hi tractarint, multis veterum testimoniis probavit CROMBACH in *Historia Ss. trium Regum*. p. 177. seq., & multas eruditas notitias de iis collegit BRUCKER in *Historia Critica Philosoph.* Tomo I. p. 160. seq.
- d) De quibus egit J. C. W. MOEHSSEN in der *Beschreibung einer Berlinischen Medaillen-Sammlung*, die vorzüglich aus Gedächtnis Münzen berühmter ärzte bestehet. P. II. §. 2. *Artzney Wissenschaft der alten Deutschen mit Religions-Zeremonien verbunden*. p. 11. & FALKENSTEIN in *Antiquit. Nordgav.* Tom. I. p. 133.
- e) Ubi legitur: *honora medicum, propter necessitatem etenim illum creavit altissimus: a Deo est enim omnis medela, & a Rege accipiet donationem. Disciplina Medici exaltabit caput illius, & in conspectu magnatum collaudabitur, altissimus creavit de terra Medicinam, & vir prudens non abhorrebit illam, . . . & dedit hominibus scientiam altissimus honorari in mirabilibus suis: in his curans mitigabit dolorem, & unguentarius faciet pigmenta suavitatis & unctiones conficit sanitatis, & non consummabuntur opera ejus . . . fili in tua infirmitate ne despicias te ipsum, sed . . . da locum Medico, etenim illum Dominus creavit, & non discedat a te, quia opera ejus sunt necessaria, est enim tempus, quando in manibus illorum incurras . . . qui deliquit in conspectu Domini, qui fecit eum, incidet in manus Medicorum.*

dicum, f) Lucasque Evangelista Paulo Medicus dicitur in *Epistola ad Collossenses* Cap. IV. v. 13. g) Penes græcos in multa veneratione fuit Medicina: Apollini sicut aliæ scientiæ, sic & Medicina adscripta fuit, h) filius ejus Æsculapius Medicorum princeps relatus fuit in semideorum numerum cum sua filia Hygia, quam Romani *Deam salutem* dixere, exstructaque sunt illi fana. i) Hippocratem non solum græca antiquitas, k) sed & hodierna ætas veneratur; l) ex græcia migravit Æsculapius Romam, & Romani non solum huic semideo sed & ejus filiæ Deæ saluti plura dicarunt templa, m) nec non inscriptionibus, n) & numismatis

f) TOBIÆ Cap. VI. & XI.

g) De quo & EUSEBIUS *Histor. Eccles.* L. III. C. 2. conf. mea Diff. *de Probatione per picturas in sacris.* §. VII. & JOAN. DIE. WINKLERI Diff. Lipsiæ 1736. edita *De Luca Evangelista Medico.*

h) Refert ISIDO. L. IV. *Etymol.*, quod Apollo, quem Deum fecit antiquitas, per Methodica quædam, id est carmina & incantationes, Æsculapius ejus filius per empyrica, hoc est per experimenta, sanaverint homines quingentis annis ante Hypocratem, qui rationativam Medicinam, qua utimur, adinvenit.

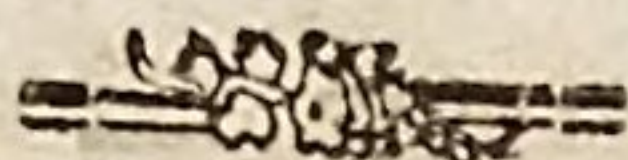
i) Conf. PHIL. GOTL. SEEGER *die Götter der alten Griechen und Römer.* P. II. p. 761. seq.

k) Post ejus obitum multæ in honorem ejus statuæ positæ sunt, & numismata cusa.

l) Dum opera ejus sæpius Romæ, in Belgio, Francofurti, & novissime edita sunt, HOFFMANNUS Hallensis Medicus in suis scriptis eum semper compellavit *Medicorum parentem.*

m) DUCHOUL *La Religion des anciens Romains.* p. m. 105.

n) V. Inscriptio apud GRUTERUM p. LXXI. & in JOAN. PETRI VALERIANI *de flux. nobilit. & antiquit. in agro Bellunensium memoriis* Serm. IV. p. 113. in lapide legitur: *Æsculapio & Hygiæ ceterisque hujusque loci salutaribus.*

matis o) illos coluere, & licet tam sub Republica libera, quam sub Imperatoribus servi ac liberti sicut alias scientias, sic & artem hanc Medicam Dominis suis lucrosam exercuerint, p) nullatenus tamen fundata est HEINECCII sententia: artem Medicam penes Romanos sub Republica libera in nullo pretio stetisse, & eam etiam adhuc sub Imperatoribus per solos servos & libertos exercitam fuisse, cives etenim Romani tam sub Rep. libera, quam sub Imperatoribus huic arti se quoque applicarunt, ex quibus PLINIUS *Cassios*, *Calpitanos*, *Aruntios*, *Albutios* & *Rubrios*, qui ex notis satis familiis Romanis ortum duxere, recenset, eorum etiam CORNELIUS CELSUS, qui ipse Civis Rom. fuerat, plures adduxit, præterea *Quintus Stertinus*, ejusque frater, nec
 non

o) Conf. SEEGER l. c. p. 761. similiter Hygia seu Dea Salus a Romanis dicta sub variis formis in Numis Romanorum est frequentissima. SEEGER l. c. p. 759. DUCHOUL l. c. p. 104. seq. MOESEN in suo Numophylacio Medico possidet 8 numos familiæ Aciliæ, in quibus Dea salus conspicitur cum Inscriptione: *M. V. Acilius triumvir valetudinis*: maximus etiam extat numerus numorum Imperatorum Rom., qui referunt Deam salutem, solius M. Aurelii cum prædicto typo 8 æreos maximi moduli idem tenet, & quoad argenteos 6. 8. & plures unius Imperatoris cum imagine Deæ salutis, prout refert l. c. P. I. p. 87.

p) Negat CAROLUS SPONIUS dans les *Recherches d'Antiquité* Diss. XXVII Medicinæ praxin penes Romanos per solos servos exercitam fuisse, sed eum artis suæ amore falli scripsit JO. GOTL. HEINECCIUS in *Antiquit. Rom.* L. 1. Tit. XXV. §. 19. p. 253. idque satis patere vult ex SÜETONIO in *Caligula* VIII. QUINCTIL. *Inst.* VII. 2. SENECA de *Beneficiis* III. 24. VARR. de *re rust.* I. 16. multi etiam lapides apud Reinesium, Gruterum & Sponium non solum servos, & libertos Medicos, sed & servas & libertas medicas commemorant, de servis & libertis Medicis mentio quoque fit in L. *Thais* 41. §. 6. ff. de *fideicommiss. libert.* L. *si duobus* 3. C. *communia de leg.* L. *Medicus* 26. ff. de *oper. libert.*

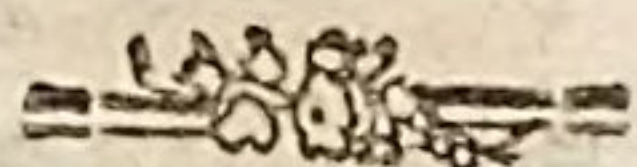

non *Veſtius Valens* tempore Claudii Imperatoris ſe celebres reddiderunt; Medicus *Antiftius*, qui vulnera trucidati in Senatu Julii Cæſaris examinare debuerat, fuit Romanus; cum autem in Medicis Græcis, qui paſſim liberi homines non ſervi fuere, ob ſingularem eorum experientiam q) Romani majorem poſuerint fiduciam, quam in Romanis, inde & hi penes præcipuos Romanorum ſub Repub. libera in maxima auctoritate fuere conſtituti, CICERO non ſolum laudat tam in Orationibus, quam in Epiftolis *Cleophantum*, *Lyſonem*, *Æſclaponem* & *Craterum* tanquam celebres Medicos, ſed etiam compellat illos ſuos amicos familiares, ſimiliter PERSIUS & HORATIUS in ſuis *Poëmatis* *Craterum* laudibus extulerunt, *Æſclepiades*, cujus cum multis elogiis meminit CICERO, amicitiam tam Ciceronis, quam magni Pompeji ſibi conciliaverat, *Philotheus* penes M. Antonium & celebris *Dioſcorides* tam penes ipſum, quam ejus conjugem Cleopatram fiduciam & auctoritatem ſibi procuraverat. r) Adeoque tantum abeſt, ut ars Medica penes Romanos pro functione vili & mere ſervili fuerit habita. Conf. STRYCKII Diff. *de Medicis* Cap. I. §. 6. Majorem autem ſplendorem ſibi conciliavit Medicina penes Romanos, ex quo tempore Medici præſertim græci multis ab Imperatoribus privilegiis ſunt cumulati; s) per integrum medium ævum autem
artem

q) Dum partim in Græcia ars medica tum temporis magis fuit exulta, partim Romæ ob receptos mores & uſus exterorum populorum novi morbi ſunt enati, qui Medicis græcis tanquam exteris magis perſpecti erant, quam Romanis.

r) MOEHSSEN l. c. P. I. p. 23 ſeq. & p. 243. ſeq. *von denen Leibärzten der erſten Römischen Kaiſer.* p. 251. 257. & 323.

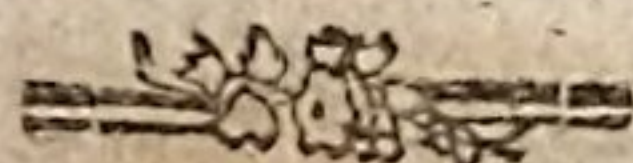
s) Primus Medicos græcos jure Civitatis Romanæ donavit JULIUS CÆSAR teſte SÜETONIO in *Julio*. XLII. Auguſtus vero Antonii Muſæ liberti
opera

artem medicam, sub qua & Chyrurgia comprehendebatur, exercebant maxima ex parte Clerici & Monachi, habebatur etenim Medicina pro parte Philosophiæ & in specie Physicæ; *t)* quia autem soli fere Clerici & Monachi se applicarunt philosophicis studiis, sic & Medicinæ. FLEVRI *dans le traité des études*, deduxit Plurimorum Galliae Regum Archiatros fuisse

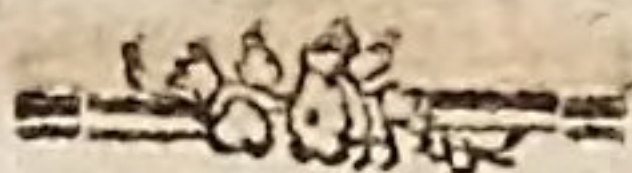
opera e gravi & periculoso morbo restitutus Musæ jus aureorum annulorum solis equitibus Rom. alias proprium, universo Medicorum ordini autem immunitatem dedit, prout refert DIO CASSIUS LIII. ac multis Vespasiani, Hadriani aliorumque Imperatorum rescriptis confirmatum est illud privilegium L. ult. §. 30. ff. *de mun. & hon.* Dum autem postea Medici, qui immunitate hac fruebantur, nimium aucti fuerunt, certo illos includere numero placuit L. 6. §. 2. ff. *de Excusat.* Alexander porro Medicis annonam addidit referente LAMPRIDIO *in Alexandr.* XLIII., posteriores vero Imperatores eorum immunitatem auxerunt ac confirmarunt pluribus constitutionibus, quæ etiamnum extant in Cod. Theodos. Tit. *de Medicis & Profess.*, & sub Imperatoribus in inscriptionibus laudantur *Medici, Chirurgt, Clinici, Ocularii &c.* HEINECCIUS l. c. quanti Justinianus Medicos fecerit, ex L. I. §. Medicorum. ff. *de Extraord. cognit.* perspicere licet, ubi eandem esse causam Medicorum, quæ Professorum, dicit, *nisi quod illorum justior sit, eoquod salutis hominum curam gerant, hi saltem studiorum.*

- t)* Medicina enim *Physicæ pars summa* olim jam habebatur teste MACROBIO *Saturnal.* L. VII. c. 15., notumque est proverbium: *ubi desinit Physicus, incipit Medicus*, imo Medicina sub nomine *Physicæ* comprehendebatur, & ALEXANDER III. Pont. in Cap. III. X. *ne Clerici vel Monachi &c.* sub nomine *Physicæ* inhibuit Medicinæ studium Monachis, id quod ex illius ævi stylo multis testimoniis illustravit DUFRESNE *in Gloss. latin.* *Med ævi voce: Physica*, & hujus rei adhuc usque ad hodiernum diem superest vestigium, dum Civitatum & provinciarum Medici dicuntur: *Stadt und Land Physici*, horum Physicorum mentio etiam occurrit in Numismatis conf. MOESEN l. c. P. I. p. 57.

fuisse Monachos, tales quoque Medicos habuere Angliæ Reges, *u*) ex quo tempore autem clericis & Monachis Medicinæ Studium fuit inhibitum per Canones, *w*) & etiam Sæculares se applicarunt Philosophiæ, imo scientia Medica in neoconditis Studiis generalibus separatam constituit facultatem,

- u*) Quia tum temporis homines fuere robustiores natura, & pauciores erant morbi, inde & soli fere principes & Reges suos habuere Medicos, dum autem ob excessus natura magis magisque debilitata plures enati sunt morbi, & sic Medici Monachi in auxilium vocati extra monasteria multum versabantur, curabant foeminas, imo quæ Chirurghi adustiones, sectiones, & sanguinis effusiones adhibuere, quæ omnia statui Clericali & monastico haud bene conveniebant, sic per Canones Medicinæ praxis Clericis & Monachis fuit inhibita.
- w*) Ante Sæculum XII. Clericis & Monachis Medicinæ studium non fuit inhibitum, prout probavit GONZALEZ TELLETZ ad Decret. T. I. p. 494. n. 9. Monachi Cassinensis Monasterii ac præsertim Constantinus Monachus opera sua Medica Abbati Desiderio circa A. 1060. publice dedicarunt, quod vero Clementis III. Pontif. temporibus, hoc est A. 1180. Medicinæ studium necdum interdictum esse putes GONZALEZ, hoc repugnat temporis illius monumentis, cum jam A. 1131. Patres Concilii Rhemensis de nimia Canonorum Regularium & Monachorum ordinis S. Benedicti licentia essent conquesti, quod neglectis ordinum S. Augustini & Benedicti Regulis Medicinæ lucri causa vacarent, illis ab Innocentio II. Medicinæ discendæ facultas in ejusdem Concilii Can. VI. penitus fuit adempta. conf. HARDUINI *Acta Conc.* Tom. VI. P. II. p. 1192. quæ Constitutio in *Concil. Later.* de A. 1139. Art. IX. ab eodem INNOCENTIO II. repetita legitur apud HARDUINUM l. c. p. 1289. conf. fusius de famosa hac Constitutione *Histoire litteraire de la France* Tom. IX p. 191. hisce accessit Alexandri III. Constitutio in Concilio Turon. A. 1180. condita & relata in Cap. 3. x. *ne Clerici vel Monachi &c.* quoad Clericos idem innovatum est in Cap. 9 & 10. X. *ne Clerici*, quam BONIFACIUS VIII. confirmavit in Cap. 1. *ne Clerici &c.* in 6to.

tatem, x) Studium Medicum devolutum fuit ad Sæculares, interim adhuc Sæculis 14 & 15 dabantur Clerici Medici: celebre eatenus habemus exemplum in nostra historia patria in Archiepiscopo Mogunt. Petro, qui fuit Medicus, & ope artis Medicæ, dum curavit Clementem V. Pontificem, creatus fuit A. 1304 Archiepiscopus Mogunt. conf. SERARIUS in *Historia Mogunt.* cum notis Ioannidis. p. 635. & MELCHIOR ADAMI in *Vitis Medicorum germ.* p. 1. imo adhuc Professores Medicinæ in universitate nostra sub initium Sæculi XVI. fuere Clerici & Canonici S. Stephani; quod constitutio bonorum Medi-

x) Non memorando Collegium Medicorum Salernitanum; quod jam circa medium Sæculi XII. formam Academiæ Medicæ induerat, & A. 1100 Carmina illa, quæ sub nomine *scholæ Salernitanæ* nota sunt, edidit. conf. præfatio ZACHARIÆ SYLVII ad editionem *Scholæ Salernitanæ* ab ipso procuratam. Facultates Medicæ jam Sæculo XIII. in variis Academiis occurrunt, SIGONIUS de *Regno Italiæ* refert ad A. 1219. Breve HONORII III. ad Episcopum Bononiensem datum, vi cuius huic mandavit, ut *Theologiæ studium in urbe aleret, neque Religiosos aut Juri Civili, aut Physicæ* (hoc est Medicinæ) *operam dare permitteret*: Consequenter tum temporis jam in Universitate Bononiensi Medicina fuit tradita, & MURATORIUS in *Antiquit. Ital.* Tomo III. Diss. 44. p. m. 10. refert ex ROLANDINI *Historia Paduana*, quod A. 1262. in Universitate Paduana fuerint *tres profundi & periti Doctores in Physica* (h. e. Medicina) & *scientia Naturali*: paulo post etiam ibi floruit MATHÆUS SILVATICUS, cuius liber de *Medicina* adhuc hodie superest, & l. c. in *statutis Ferrariensibus* ad A. 1264. legitur, quod omnes docentes in *scientia legum & Medicinæ, & in artibus Grammaticæ & Dialecticæ* ire ad exercitum aut aliquam facere *cavalcantiam non cogantur*. De cætero tamen non omnibus Academiis tempore foundationis addita fuit facultas Medica, aliis serius accessit, aliæ adhuc hodie hac facultate destituuntur.

Medicorum in repub. ad felicitatem pub. non parum con-ferat, deduxit MURATORIUS in *Tractatu della publica felicità Oggetto de buoni principi* Cap. XI. *della medicina.* y) Officium autem horum Medicorum Corporis in eo consistit, ut par-tim homines a morbis & infirmitatibus præservent, partim ægrotantibus idonea remedia pro reparanda valetudine ad-versa suppeditent, & hæc de medicis Corporis. z)

Quamvis autem illud, quod ad præservandam vel resti-tuendam Corporis sanitatem spectat, in sensu proprio & litterali Medicinæ nomine veniat, illius tamen vocabuli significatus per Metaphoram ad omne illud, quod a corrup-tione servandum, vel jam depravatum integritati suæ resti-tuendum est, comparatione quadam extendi solet, & ex eodem fundamento etiam omne illud, quod in rebus vitio-sum est, morbum appellari scimus, & sub hac forma Medi-cina quoque reliquis extra Medicam facultatibus merito vin-dicatur, & Medici in sensu morali sunt quoque tam Philo-sophi, quam Theologi, & quidem quod Philosophos con-cernit, passim veteres Philosophi: Cicero, Seneca & alii, in medio ævo Boëthius, uti & recentiores immoderatos animi affectus & vitia morbis compararunt, tranquillitatem

B 2 animi

y) Ibidem defendit Medicos contra Zoilos dicentes illos esse Scharle-tanos, emunctores crumenarum &c. de cætero *vitas celebrium Medi-corum* descripsit MELCHIOR ADAMI, *Numismata memorialia celebrium Medicorum* collegit cit. MOEHSSEN: *Verzeichnus einer Sammlung von Bildnissen größtentheils berühmter Aerzte* prodiit Berolini 1771.

z) Hæc exegesis Historica Medicorum corporis forsân eo magis erit accepta, cum hætenus nemo, quantum mihi constat, argumentum hoc methodo a me usitata pertractarit, & forsâm plurimi etiam Me-dici fata Historica suæ artis ignorent.

animi autem ac virtutes Medicinis morbos hosce curantibus.

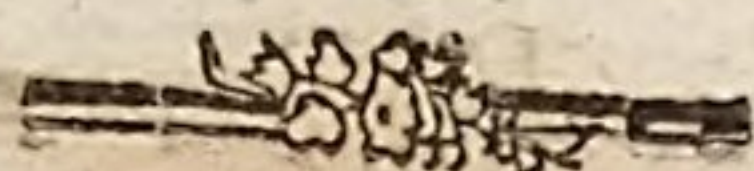
a) Sanitatem animi in tranquillitate mentis constituerunt Stoici teste CICERONE *Tusculanarum quaestionum* L. I C. 4 econtra quamlibet animæ perturbationem morbum compellarunt teste eodem l. c., morbo huic propellendo Philosophiam promptam Medicinam fore arbitrati sunt, *itaque quid: inquit CICERO, qui pecuniæ cupiditate, qui voluptatum libidine feruntur, quorumque ita perturbantur animi, ut non multum absint ab*

a) ANT. ALFONSUS DE SARASA artem semper gaudendi in tranquillitate animi fundat in celebri suo tractatu, cui titulus: *Ars semper gaudendi ex principiis divinae providentiæ & rectæ conscientiae deducta*. Dissertationis Inauguralis Ethico Philosophicæ in partem II. *Ethices de Passionibus animæ & Virtutibus Moralibus ad animum moribus homine dignis excolendum*, quam A. 1744. una cum Thesibus ex universa Philosophia pro suprema Philosophiæ laurea obtinenda in Universitate nostra propugnaveram, sequens erat initium: „ De cultura „ animi morumque homine dignorum institutione dissertaturi Medi- „ cos, quorum studium eo collimat omne, ut aut vegetum confer- „ vent, aut si debile ac infirmum est corpus, pristino restituant „ vigori, imitemur oportet, nam quemadmodum hi id, quod in- „ tendunt, assequi non possunt, nisi ex una parte perspectissimam „ habeant temperamentorum, omnigenorumque morborum naturam „ atque originem, ex parte vero altera parem teneant notitiam de „ virtutibus vegetabilium ac mineralium, quibus vel noxios humores „ expellant, vel æstum vehementiorem temperent, vel immodera- „ tius frigus moderentur, ita nec animum hominis in officio conti- „ nere, aut ad id, si deflexit, revocare poterit Ethicus, nisi per- „ fectam passionum animi, quæ a TULLIO *motus & perturbationes a* „ STOICIS: *morbi & ægritudines* appellantur, moraliumque virtutum „ (tanquam pharmacorum) cognitionem affecutus fuerit. „ Philo- „ sophia etiam rationalis seu Logica passim *Medicina mentis* compelli solet. DIOGENES LAËRTIUS de Platone & Asclepione Medico hunc fecit versum: Τὰς δὲ Ἀπόλλων φῦς Ἀσκληπιὸν ἡδὲ Πλάτωνα, τὸν μὲν ἵνα ψυχὴν, τὸν δ' ἵνα σῶμα σώοι.

ab infania, quod insipientibus contingit omnibus, nullane adhibenda curatio? utrum quod minus noceant animi ægrotationes, quam corporis? An quod Corpora curari possint, animorum medicina nulla sit? l. c. tandem addit: est profectio animi medicina Philosophia. Verum non solum Philosophi sunt Medici morales, sed & Theologi: necessaria enim quoque est animæ sua Medicina, quæ a morbis spiritualibus & internis liberanda, & suæ sanitati Christianæ est restituenda, vel si sana sit, à morbis ejusmodi præservanda: Deum tanquam animæ Medicum sæpius in psalmis suis invocavit DAVID, CHRISTUS se Medicum animæ professus est *Matthæi IX. 12. Lucæ V. 11. Marci II. 17.*, qui non solum ipse, sed & post ipsum fundata ab eo Ecclesia medicinas animæ præscripsit: animæ Medicinas suppeditant potissimum Ecclesiæ ministri Episcopi, Confessarii & Parochi, quos ultimos præ aliis INNOCENTIUS III. Pontifex *Medicorum animæ* elogio insignivit in Cap. 13. X. de pœnit. b) ex Patribus Ecclesiæ græcæ Sæculo IV. S. EPIPHANIUS scripsit magnum illud opus de hæresibus, quod *παραγοιον* seu *Arcam vel capsulam Medicam* ea ex causa nuncupavit, quod in eo non solum hæreticorum doctrinæ tanquam morbi epidemici & pestiferi exponantur, sed & contra tales lethales animæ morbos & contra venenatos hæreticorum morsus, prout ait, remedia suppeditentur; pariter JOANNES BUSSÆUS in facultate Theologica Universitatis nostræ sub initium prioris Sæculi Professor multis scriptis clarus inter alia edidit quoque *παραγοιον* hoc est: *Arcam Medicam divinæ scripturæ, priscorumque Patrum adversus animæ morbos instructam* Morguntiae & Lugduni impressam, ut taceam alios libros asceticos,

B 3

b) Commentationem de Medicorum animæ & corporis in servandis agris conjunctione edidit GEORG. LUDOV. BOEHMER, optandum autem foret, ut idem Argumentum Canonista Catholicus pertractaret.

ticos, in quibus ad medicinam & medendi remedia spiritualia alluditur.

Quod autem etiam detur *Jurisprudentia medica*, & Jcti quoque sint Medici, potissimum hoc loco commonstrandum quoque erit: Mentionem hujus Medicinæ legalis c) fecere non solum LUCIUS III. pontifex in Cap. 5. X. *de juramento calumniæ*, ubi ait *convenire novis morbis nova antidota præparari*, & tanquam antidotum juridicum morbo ex malitia & mendacio enato, opposuit juramentum calumniæ, sed etiam imperatores, & quidem JUSTINIANUS in *Novella CXI. pr.* ubi enunciavit, *quod illud, quod medicamenta morbis præstent, hoc exhibeant jura negotiis*, & DIOCLETIANUS & MAXIMUS Imperatores in L. 8. C. *de evictionibus* rescripserunt: *in damnis, quæ te tolerare meministi, præses Provinciæ medelam juris adhibebit.*

Quod autem in specie concernit Jurisprudentiam partim forensem, partim extrajudicialem, quot non remedia præservativa applicare tenetur Jctus adhibendo varias cautelas, d) & reservationes, e) nec non addendo varias pro circumstan-

c) In alio sensu Medicina legalis est scientia tradens, qua ratione Materiarum Civiles, Criminales & Consistoriales arti medicæ connexæ secundum principia Medicorum decidendæ sint, ad quam scientiam Introductiones varii scripsere.

d) Quas suadet cauta providentia, ne locus fraudibus relinquatur. conf. MEVIUS P. III. *Dee.* 351. n. 8. SCHNEIDEWIN ad §. I. *Inst. de Action.* n. 129. CARPZOV P. I. *Const.* 2. *Defin.* 15. n. 2. GAIL. L. I. *observ.* 61. n. 12.

e) STRYCK in *Diss. de Jure reservationum*, item *de salvo regressu.*

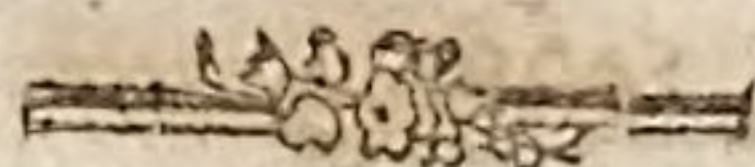
stantiis *Clausulas salutare*s, inter quas præcipua fere est *clausula salutaris libellorum*, quæ nobile *Judicis officium imploratur*: magno est in pretio apud Doctores Juris Medicos hæc clausula propter egregias virtutes, quas ipsi adscribunt, hinc maximis eam exornant encomiis: comparatur autem ab illis in specie *Herbæ Betonicæ*, f) est vero herba Betonica: (quæ & *Vettonica* a Vettonibus Hispaniæ populis, qui illam invenerunt, dicitur PLINIO *Histor. Nat.* L. 25. Cap. 5.) tantæ efficaciam, ut vehementissimos morbos tollere valeat, de qua peculiarem libellum conscripsit ANTONIUS MUSA, cujus supra facta est mentio, & a quo Imperator Augustus olim servatus fuit, unde & apud Italos proverbium enatum est: *Tu pluribus Virtutibus præditus es, quam Betonica*. Cum itaque hæc clausula dicatur omnia vitia libelli sanare, placuit Doctoribus cum *herba Betonica* eam comparare: & ex eodem fundamento *Panaceæ* quoque similis dicitur ab aliis Jctis medicis: est enim Panacea herba quædam a græcis vocibus πάντα ἀνέν dicta, quod omnibus morbis medendis par sit, g) & communiter triplex dicitur: Heracea, Asclepia, & Chironia; ob quam comparisonem Doctores asserunt hac clausula omnibus libelli morbis uno quasi collyrio mederi posse. h) Quot præservativa porro non adhibent Jcti circa testamenta? i) inter quæ pro præcipuo & maxime salutari
ad

f) CELLARIUS in *Lexico lat.* ad hanc vocem.

g) CELLARIUS l. c. voce: *Penaces*, ubi Heracleum Penaces seu Herculeum in Italia & jugis Apennini nasci dicitur, & *Angelicum* esse ex Mathiolo refertur.

h) Conf. STRYCK in *Diff. de clausula salutari libellorum* Cap. II. §. I. seq.

i) Integrum Tractatum de *Cautelis Testamentorum* scripsit SAM. STRYCK.

ad sanandos defectus testamenti celebratur *clausula codicillaris*. k) Quot non suadent cautelas circa juramenta, l) contractus, m) & alia negotia Jureconsulti? n) quibus medicamentis sæpius non est opus, ut *vulneratæ causæ medela feratur*? o) quanta experientia medica in Judice non requiritur, ut in Processu tam civili quam criminali *sanet nullitates* ab aliis commissas, si adhuc sint sanabiles? quot medicamenta non requirit Officium Judicis suppletorium, de quo mentio fit §. 34. *Instit. de Action. & L. un. C. ut quæ desunt Advocatis, partim Judex suppleat*? p) quoties non tenetur *succurrere læsis*, eosque tanquam Medicus restituere
in

k) Licet nimias virtutes huic salutari clausulæ testamentariæ sæpius adscribant Doctores, prout deduxit JO. SAM. STRYCKIUS in *Diff. de Clausula Codicillari*.

l) Conf. SAM. STRYCKII *Tract. de Cautelis Juramentorum*.

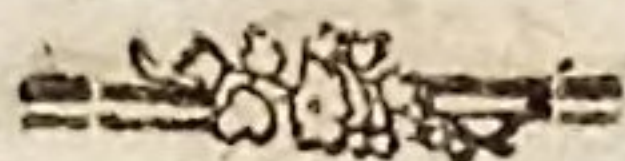
m) Idem STRYCK in *Tract. de Cautelis Contractuum*, licet intempestiva sæpe sit sollicitudo Jctorum Medicorum, dum nimia præservativa Medicamenta & emplastra adhibent, de quibus egit JO. SAM. STRYCK in *Dissertationibus de Jure superflui, & cautela abundante circa jus personarum* II. *de Cautela in Contractibus abundante*, III. *de Cautela in Processu abundante*.

n) Quin in hunc censum veniant plurimæ malitiosæ COEPOLLÆ clausulæ, de quibus STRYCKIUS ait, quod recta in infernum deducant.

o) Conf. STRYCK in *Diff. de remediis causæ vulneratæ propter amissas in processu exceptiones*.

p) UDALR. CRAMER in *denen Wetxlarischen Nebenstunden* P. XIV. p. 116. STRUBEN in *denen rechtlichen Bedenken* P. I. N. 56. P. IV. n. 112. PUFFENDORFF *Tom. II. Observ. 113*. ZAUNSCHLIFFER in *Diff. de Officio judicis suppletorio*.

in integrum? ut plurima alia medicamenta juris civilis silentio præteream: neque denegat auxilia medico Canonica Jus Ecclesiasticum, & quidem cum Ecclesia non sitiat sanguinem, sic Censuræ Eccles. Excommunicatio scilicet, suspensio & interdictum licet majores pœnæ Canonicae sunt tantum *Medicinales*, & non nisi eo fine adhibentur, ut vitiis infecti, vel in morbis putrescentes peccatores illis mediis spiritua- libus ad sanitatem animæ, & resipiscentiam eo citius redu- cantur; præterea sanandi sunt prius omnes occulto Simonia, vel alio morbo Eccles. laborantes, & eam ob causam ex- communicationi forsan subiecti, antequam gratiam Eccles. impetrent a Pontifice; unde omnibus Rescriptis gratiæ & Bullis confirmatoriis præmittitur ad illum saltem Actum con- cessionis absolutio ab excommunicationis vinculo, si quod forsan impetrans incurrit: quot non opus est præservativis & Cautelis Canonicis in Electionibus & postulationibus Præ- latorum ad evitandas nullitates? & tamen vix non in omni- bus Bullis Electionum confirmatoriis *clausulæ defectuum & nullitatum sanatoriae* adjunguntur. Quæ in sola materia be- neficiali non necessaria sunt media præservativa, & clausu- læ salutares potissimum in resignationibus in favorem, per- mutationibus, impositionibus pensionum & similibus? ne commemorem remedia palliativa & emplastra, quibus sæpius morbi occulti Ecclesiastici non sanantur, sed saltem, ne in foro externo clamores & scandala oriantur, occultantur. Potissimum autem se prodit Jctorum prudentia medica in sanandis Reipub. morbis, CICERO in *Oratione pro sylla* ait: *ex magnis & diuturnis & jam desperatis reipub. morbis ista re- pentina vis erupit, ut ea confecta & ejecta convalescere aliquan- do & sanari Civitas possit.* Reipublicæ vulneribus Medicina justitiæ adhiberi dicitur in *Capitulationibus Regum francorum* apud BALUZIUM Tomo I. L. VI. p. 980.

HOBBIUS in Tract. de Civitate Eccles. & civili Cap. 29. alios reipub. admodum molestos morbos febris tertianæ, alios pleuritidi comparavit, uti igitur cuilibet ægroto: (scribit BOEHMER in alleg. Diff.:) ita & laboranti etiam reipub. com-
moda & salutari Medicina prospiciendum & novis civium morbis nova quotidie antidota præparanda sunt.

Verum, ne in hoc Argumenti genere plus justo
sim longior, sic ad vos me nunc converto prænobiles ac
clarissimos DDnos Doctorandos, dedistis jam publica erudi-
tionis vestræ in omnigeno jure acquisitæ specimina, exhi-
buitis in ipsis rerum Argumentis, quod sitis expertissimi
Jcti Medici, qui norunt Medicinas Juris tam præservativas,
quam sanativas pro varietate casuum emergentium præscri-
bere, nihil igitur vobis amplius quoad honores Academicos
deficit, nisi ut suprema adhuc dignitate doctorali in utro-
que Jure exornemini. Duo autem in regula adhuc ex more
& statutis Universitatis nostræ a Doctorandis præstanda
sunt, & quidem *primo*, ut, cum Universitas nostra sit Ca-
tholica, illaque, prout ex numismatis in hac instaurationis
solennitate cufis apparet, ab Eminentissimo nostro de novo
Religioni nostræ Catholicæ & patriæ dicata sit, partim ex
particulari Eminentissimi quondam Archiepiscopi & Principis
Electoris Mogunt. Wolfgangi Universitati nostræ edito man-
dato juxta formulam a Pio IV. Pontifice præscriptam fidem
Romano-Catholicam palam declarent, & jurejurando con-
firmant, alterum autem est, ut Universitati, præprimis autem
facultati nostræ juridicæ de servandis ejus statutis fidem dent,
eamque sceptri Academici attactu in vim juramenti conte-
stentur, cum autem prius jam præstiteritis, sic superest saltem,
ut & posterius præstandum adhuc observetis.

Do-

Domine Pedelle statuta prælege.

Antequam autem vos prænobiles ac clarissimos Dominos Doctorandos ad Doctoratus juridici Gradum eveham, mearum adhuc est partium, ut more recepto quæstionem Inauguralem præsentī festivitati accomodatam prius resolvam, quæ talis est:

In quantum inserviant Numismata ad probandas & illustrandas Academiarum Historias?

Cum jussu Eminentissimi Principis nostri ad transcribendam ad posteros factæ ab Ipso Instaurationis & celebrati tertii Jubilæi Universitatis nostræ memoriam duo quoque cusa sint Numismata, non immerito hanc ordinationem paulo ante memoratæ quæstioni ansam dedisse, quivis facile animadvertet; Quod autem Historiæ tam sacræ, q) quam profanæ omnis generis r) ex Numismatis, quæ sunt monumenta publica rerum gestarum per Orbem transmissa nec facile peritura, non solum illustrari, sed & sæpius plene probari possint, alibi jam fusius deduxi; s) quod igitur & Historiæ Universitatum ex Numismatis, si talia prostant,

C 2 quoad

q) Et quidem tam veteris, quam novi Testamenti, id quod multis exemplis demonstravi in *Diss. de Probatione per Numismata in sacris*: pari modo Historiæ Ecclesiarum particularium exinde sæpius capiunt suam lucem, prout patebit ex Dissertatione adhuc edenda *de Re numaria Episcoporum & Capitulorum Cathedralium in Germania*.

r) Nihil dicendo de Historia græca & Romana, novorum quoque Regnorum Historiæ veluti Germaniæ, Galliæ, Angliæ & Sueciæ &c. ex numis egregie illustrari possunt.

s) Cit. *Diss. De probatione per Numismata in sacris*.

quoad varia capita dilucidari, exornari, nec non pro circumstantiis plene probari possint, nemo, nisi elegantioris litteraturæ plane expers, vocabit in dubium. Licet autem Universitates jam olim adhibitis multis Ceremoniis & Solennitatibus sint inauguratæ, & evolutis a fundatione annorum centuriis Jubilæa fuerint celebrata, habitis Orationibus, Disputationibus, & Promotionibus doctoralibus, attamen de cudendis numismatis, quæ in Orbe litterato tales Actus ab oblivione servant, antiquitus haud fuit cogitatum, sed demum a prioris sæculi initiis, ex quo tempore innotuerunt magis variis in locis elegantiores litteræ, & Ars numismatica potissimum exculta fuit, etiam ob Actus Universitatum memorabiles edita Numismata publicum conspectum subiverunt, adeoque ab illa demum Epocha Academiæ Historiæ numismatis probari & illustrari possunt. *t)*

Quænam autem sint illa Capita in Historiis Academiæ per Numismata illustranda, præsens determinatio partim significabit, partim multis exemplis comprobabit: ad *primum* autem *Caput* merito referendæ sunt fundationes & Inaugurationes primævæ studiorum generalium & *Imum* quidem
ex-

t) GOD. DAN. HOFFMANN in Program. A. 1768. edito von dem Münzweesen derer Universitäten vornemlich ihrer Rectorum magnificentissimorum p. 4. seq. putat Universitatibus a principibus & dominis territor. jus monetandi proprio nomine concedendum esse, cum etiam multa alia corpora mediata eg. Civitates municipales, Capitula Ecclesiarum &c. gaudeant tali prærogativa, verum non ambient Universitates exercitium hujus Regalis contentæ, si aliis convenientibus Privilegiis sint decoratæ: jus tamen cudendi numos supputatorios (Jettons) exercet ab antiquo facultas Medica Paris., in quibus variæ Decanorum facultatis Medicæ effigies repræsentantur. Conf. MOESEN l. c. P. I. p. 377. seq.

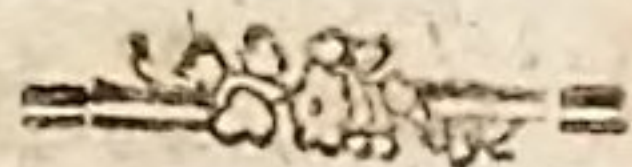

exemplum eatenus nobis sistit *Academia Altorfina*, dum enim A. 1623. concessis Senatui Civitatis Norimberg. ab Imperatore Ferdinando II. pro tribus facultatibus: Juridica scilicet, Medica, & Philosophica Privilegiis inaugurata fuit hæc Universitas, in rei memoriam duo cusa sunt Numismata, in quorum *primi* antica conspicitur aquila Imperialis coronata in pectore scutum austriacum gerens, super quam lux cœlestis diffunditur: subjecta sunt huic aquilæ insignia Castri & Civitatis Norimb. addita inscriptione: FERDINANDI II. ROM. IMP. *er*atoris, HUNG. *ariæ* REGIS, PAT. *ris* PATRIÆ, quæ inscriptio continuatur in postica sequenti modo: PRIVILEGIA DOCTOR. *alia* COSS. *ulibus* & SENATUI REIPUBLICÆ NORIMB. PROMOTORIBUS C. *oncessa* ALTORF. *inæ* Academiae, de cœtero prostat in medio posticæ pileus Doctoralis impositus libro aperto, cui inscripta sunt verba græca: TH APETH TH KAI TIMH, notato Anno MDCXXIII. hæc circumdant septem scuta Senatorum Norimb. secretioris Consilii inflexa lauris & appositis litteris nominum initialibus. *Alterum* numisma minoris moduli quadratum in Adversa refert insigne Norimbergense, in averſa autem legitur: UNIVERSITAS ALTORFINA CREATA A. MDCXXIII. u) huic accedit in ordine *Ilda Academia Harderwicensis* in Geldriæ Ducatu recentius fundata; cum enim hæc post conditam pacem Westph. A. 1648. solenniter inauguraretur, in rei memoriam numisma duos unciales pondere adæquans in forma majori fuit cusum, antica illius exhibet duos Leones coronatos sibi ad-

C 3

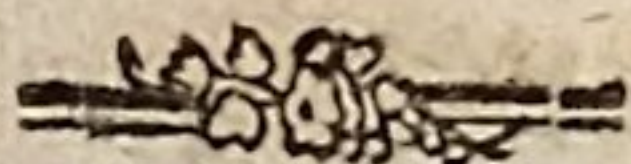
ver-

u) Conf. JOH. CHRISTIAN. KUNDMANN *Die hohen und niedern Schulen Teutschlandes insonderheit des Herzogthums Schlesiens mit ihren Büchervorräthen in Müntzen* p. 688. Tab. XX. n. 85. prima hæc fuere Numismata Universitatis gratia cusa.

versos cum mitra ducali tanquam insigne Geldriae Ducatus addita Epigraphe: VICTORIAE PRÆMIUM LIBERTAS, in postica autem legitur hæc Inscriptio in circuitu vitibus ornata: PACE DOMI FORIQUE SANCITA ACADEMIA HARDERVICI FUNDATA *ILL.ustrissimi ORDINES DUC.atus GEL.driae, COM.itatus ZUT.phaniae* IN REI MEMORIAM HUNC NUMMUM CUDI FECE-
RUNT. 1648. *w)* III.) Dum A. 1694. *Universitas Hallensis seu Fridericiana* a Friderico III. Electore Brandenburg. fundata, inaugurata fuit, quinque cusa sunt Numismata: *primum* duos unciales pondere æquans exhibet in adversa protomen Electoris cum Inscr. FRIDER. III. D. G. M. BRAND. S. R. I. A. C. & ELECT., in aversa Mars & Pallas super aram ignitam manus jungunt, e longinquo conspicitur Civitas Hallensis cum Lemmate: FELICITATI TEMPORUM, in segmento inferiore legitur: ACADEMIA HALLENSIS IN MEDIO BELLO FUNDATA MDCXCIV. *alterum* Numisma unciale in adversa eandem cum priori refert protomen cum duplici circumscriptione, & quidem in exteriore hic ex JUVENALI versus legitur: RESPEXIT TRISTES HAC TEMPESTATE CAMOENAS. interior. autem inscriptio habet: FRIDER. III. D. G. ELECT. BRAND., in aversa cernitur bifidus Heliconis mons, in quo alatus Pegasus sua ungula fontem Hippocrenem aperit, ex quo flumen profluit cum Epigraphe desumpta ex *L.V. Metamorph. OVIDII*: FAMA NOVI FONTIS. in segmento legitur: ACADEMIA HALLENSI FUNDATA, *Die 1. Julii* 1694. In *tertio* Numismate semiunciali ejusque parte principali conspicitur quater in forma Crucis positum monogramma Electorale, quorum cuiusvis imminet pileus Electoralis, inter 4. monogrammata quater occurrit numerus. III. ad denotandum Fridericum

w) Conf. idem KUNDMANN l. c. p. 722. Tab. XXIV. n. 107.

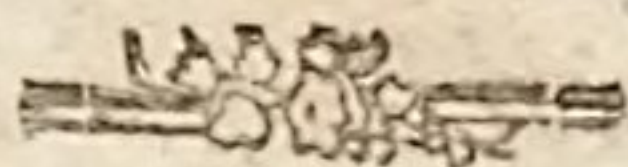
ricum III. hujus nominis inter Electores Brand., in medio extat in scutulo sceptrum Archicamerariatus insigne. Altera pars Numismatis similis est adversæ secundi Numismatis paulo ante descripti.

Quartum Numisma majus Unciæ & dimidiæ exhibet in Antica protomen Electoris cum solita nominis inscriptione, in postica autem Jovem Patrem Palladis sedentem, qui dextera incumbente scuto Brandenburg. tenet sceptrum, sinistra porrigit Palladium fœminæ genuflexæ corona turrita Caput tectæ, quæ Civitatem Hallensem repræsentat cum Lemmate ex OVIDIO: TANTI MIHI MUNERIS AUCTOR in segmento legitur: OPT. *imus* PRINC. *eps.* ACAD. *emiam* CONDIT. CIVIT. *ati* HALLENSI.

In *quinti* Numismatis *4tam* partem Unciæ adæquantis averfa stans in nido Pelicanus pectus aperit, sanguine pullos nutriens, cum Epigraphe: NOVA STUDIORUM LANGUENTIUM MATER. in parte reversa legitur inscriptio: ACADEMIA HALLENSIS FRIDERICIANA INAUGURATA FRIDERICI III. ELECT BRAND. NATALI XXXVIII. Kal. Jul. MDCXCIV. (x).

IV. Dum A. 1702 Leopoldus Imperator *Studium* PP. Soc. J. *Academicum Wratislaviense* immutavit in Universitatem, duo prodire Numismata, in *primi* semiuncialis Antica cernitur protome Leopoldi cum circumscriptione: LEOPOLDUS D. G. ROM. IMP. AUG. GERM. HUNG. BOHEM. REX; in postica

x) Cit. KUNDMANN p. 732. seq. Tab. XXV. n. 108. seq. JOAN. DAV. KOEHLER *Müntzbelust.* P. VII. p. 169. TENZEL *Monatliche Unterredungen* A. 1694. mens. Jul. p. 511. seq. DREYHAUPT *in der Beschreibung des Saalcreyses* Tom. II. p. 1. seq.

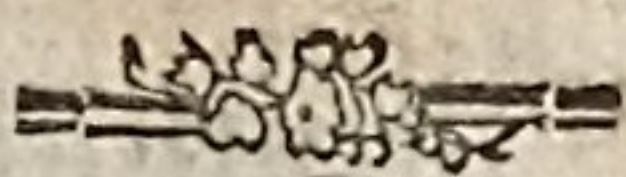

tica prostat idem Imperator in habitu militari Romano expansis brachiis d. ensen, s. librum apertum tenens cum Epigraphe: PELLO DUOS TAM DOCTRINÆ, QUAM REGNI INIMICOS. retro Imperatorem conspicitur Urbs Wratislaviensis, in basi legitur: ACADEMIAM LEOPOLDINAM MEDIA INTER ARMA FUNDANS WRATISLAVIÆ FESTO S. LEOPOLDI D. XV. Novemb. A. MDCCII. in margine exteriori occurrit consuetum Leopoldi symbolum: CONSILIO ET INDUSTRIA.

Alterum minoris moduli Numisma nonnisi ex inscriptionibus consistit, in parte priore in medio legitur: IMP. CÆSAR LEOPOLDUS, PIUS FELIX, AUG. *ustus*; in margine autem: MARS ATQUE MINERVA IN UNA SEDE MORANTUR. in parte posteriore Numismatis in medio: ACADEMIA LEOPOLDINA WRATISLAVIÆ, in circumferentia: FELICITER INAUGURATA FESTO S. LEOPOLDI XV. NOV. 1702. y)

V. Occasione noviter fundatæ a Georgio II. magnæ Britanniae Rege & Electore Brunswico-Lüneburg. *Universitatis Göttingensis seu Georgiæ Augustæ* A. 1734. cūsum fuit splendidum Numisma duas Uncias adæquans, in cuius Antica prostat protome Georgii II. laureati, cum circumscriptione: GEORGIUS II. D. G. MAGNÆ BRIT. *anniae Franciæ & Hiberniæ* REX, *Fidei Defensor, Brunswici & Lüneburgi Dux* S. R. I. *Archit.thesaurarius & Elector.* postica repræsentat terras germanicas hujus Regis in figura fœminæ coronaturrita ornatae sub ejus regimine secure sedentis, dextero brachio incumbit scuto Civitatis Göttingensis, sinistra manu tenet cornu copiae in sinu reclinatum, a latere dextero conspicitur

y) KUNDMANN l. c. p. 127. seq. Tab. VIII. n. 23. seq.

tur mensa cum libro aperto, in terra autem globus terrestris, & quædam instrumenta Mathematica sunt posita, in latere sinistro conspicitur regio bene culta cum flumine, quod denotat Linam, quæ alluit Göttingam: supra volans genius huic fœminæ laurum imponit cum Epigraphe: IN PUBLICA COMMODA; in segmento infer. legitur: ACADEMIA GEORGIA AUGUSTA GÖTTINGÆ FUNDATA. MDCCXXXIII. 2)

In memoriam inaugurationis autem hujus Universitatis quatuor cusa sunt numismata, *primi* tres uncias cum quadrante ponderantis in adversa facie idem est cum priori Numismate typus, in averfa autem occurrit inscriptio: UNIVERSITAS GEORGIA AUGUSTA, QUOD FELIX FAUSTUMQUE SIT, INAUGURATA GÖTTINGÆ DIE XVII. SEPTEMBR. ANNO MDCCXXXVII. a) *secundum* quoad utramque faciem priori plane concordat, nisi quod sit minoris moduli. b) *tertium* uncialia Numisma in antica pariter sistit protomen Georgii Regis, in postica autem se offerunt eruditio sub figura Palladis & ditio Brunswico Lüneburgensis sub figura fœminæ sinistra cornu Copiæ & remum tenentis, dexterarum supra aram, in qua liber apertus est positus, jungunt cum epigraphe: MUSARUM JUNGIT AMORES. infra legitur: ACADEMIA GEORGIA AUGUSTA GÖTTINGÆ INAUGURATA D. ie XVII. SEP. *tembris* MDCCXXXVII. c)

D

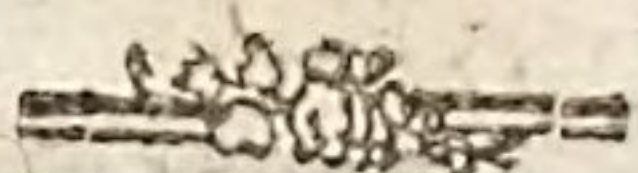
Quarti

2) Jo. DAV. KOEHLER l. c. P. IX. P. 233. KUNDMANN l. c. p. 738 seq. Tab. XXVI. n. 113.

a) KOEHLER l. c. p. 297. KUNDMANN l. c. p. 739. seq. Tab. cit. n. 114.

b) KUNDMANN l. c. p. 740. & Tab. cit. n. 115.

c) KOEHLER l. c. p. 305. KUNDMANN l. c. & Tab. cit. n. 116.

Quarti Numismatis adversa prioribus est similis, in re-
versa autem conspicitur Arbor fructifera cum lemmate:
UT CAPIANT FRUCTUS, in segmento inferiore autem est pari-
ter eadem cum prioribus inscriptio. *d)*

VI. Dum eodem Anno 1734. Princeps & Abbas Ful-
denfis ex celebri Dalbergiorum familia fundavit *Universita-
tem Fuldensem*, seu a suo nomine dictam Adolphianam,
splendidum Numisma trium unciarum & dimidiæ cusum
fuit: pars ejus adversa repræsentat Collegium Academicum,
a cujus dextro latere fœmina Universitatem denotans d. tenet
insigne Pontificis Clementis XII., qui Privilegia neo-Uni-
versitati contulit, f. tenet Globum, Gnomonem & Circu-
lum, ad pedes Galea plumis ornata prostat, ex latere sinistro
Apollo laureatus d. lyram, f. insigne Imperiale tenet, ad
denotanda Privilegia Neo-Universitati ab Imperatore con-
cessa, ad pedes ejus jacet pharetra cum sagittis, supra volat
Mercurius d. Caduceum, f. insigne fundatoris gestans, pri-
mo insigni adscriptum est, ECCLESIAE, secundo: IMPERIO,
tertio PATRIÆ, infra legitur: SAPIENTIA ÆDIFICAVIT DOMUM
1734. in parte averfa est inscriptio: ADOLPHIANA FULDEN-
SIUM ACADEMIA CUM PRIVILEGIIS CLEMENTIS XII. PONT.
MAX. ET CAROLI VI. AUG. AB ADOLPHO PRINCIPE CONDITA
ET FUNDATA. MDCCXXXIV. *e)* VII. in memoriam fundatæ
A.

d) KOEHLER l. c. p. 315. KUNDMANN l. c. Tab. cit. n. 117.

e) KUNDMANN l. c. p. 747. Tab. XXVII. n. 118. primus in hac Uni-
versitate Jurium Doctor promotus fuit Petrus Nic. Unkraut Canoni-
cus Colleg. S. Joannis Moguntinæ, dum antea defenderat Disserta-
tionem Juridicam de 4 Elementis, exposit ad Universitatem nostram
Mogunt. receptus obiit hoc A. 1784., dum vix antea tanquam
senior inter Doctores Juris munus Regentis Universitatis ex facultate
Juridica obtinuerat.

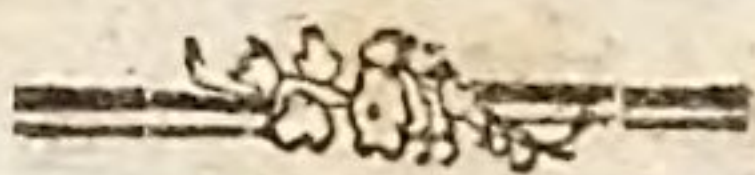
A. 1743. *Universitatis Erlangensis* cusa sunt varia Numismata, eorum *primum* unciale repræsentat Ecclesiam apertam cum altari, in cujus summitate pendet effigies Friderici Marchionis Brandenburg. Universitatis hujus fundatoris, in Ecclesia ex una parte prostat Universitas in figura mulieris librum apertum tenentis, ex altera parte autem Pallas & Justitia cernuntur cum Epigraphe: HISCE PRÆSIDIIS TERQUE QUATERQUE BEATA, in segmento inf. autem legitur: ACADEMIA FRIDERICIANA FELICITER INSTAURATA ERLANGÆ D. IV. NOV. MDCCXLIII., in altero latere conspicitur civitas Erlangensis, supra quam volat aquila coronata Borussica sceptrum tenens, e cujus collo pendet insigne Marchionis, aquilæ imminet Jehova cum inscriptione: SIC FULTA DURABIT, aliud numisma de eadem Academia refert DE HASEN *in seinem Original Münz Cabinet.* p. 464. quod sic descripsit: *eine Münz auf die Stiftung der Universität Erlang de A. 1743. mit:* PERSTA ET OBSTURA, TURBA INIMICA CREPET. de cætero etiam in memoriam conditæ A. 1760. *Academiae Bützoviensis* cusa quoque sunt Numismata, quæ autem haud vidi, consequenter nec describere possum; occasione conditarum Academicarum scientiarum, f) & Artium, g) fundatorum Gymnasiorum,

D 2

rum,

f) Veluti occasione fundatæ A. 1663. a Ludovico XIV. Galliarum Rege Academiae Inscriptionum & Numismatum, KOEHLER l. c. P. IX. p. 361. & institutæ ab eodem A. 1666. Academiae scientiarum. KOEHLER l. c. P. XIV. p. 410. nec non in memoriam conditæ a Friderico I. Berolinensis. KUNDMANN l. c. p. 761. seq.

g) Veluti occasione fundatæ a Ludovico XIV. Gall. Rege A. 1663. Academiae pictorum & sculptorum, KOEHLER l. c. P. XIV. p. 410. & A. 1671. ordinatæ Academiae Architectonicæ, KOEHLER l. c. p. 419. uti & Berolinensis Academiae pictorum & sculptorum de A. 1701. KUNDMANN l. c. p. 762.

rum, *h*) nec non institutarum societatum litterariorum *i*) plurima quoque cusa sunt Numismata, quæ autem extra præsentis determinationis objectum versantur.

Secundam occasionem cudendi Numismata Universitatum offerunt illarum Jubilæa, si Anni Sæculares a tempore fundationis vel inaugurationis earum numerentur, & eatenus quoque plura proferri possunt exempla & numismata;

Imum Offert Universitas Marburgensis, dum enim A. 1627. celebratus fuit ab inauguratione Annus Sæcularis primus, cusum fuit numisma semiunciale, in cujus adverso latere protome Georgii Landgravii Hassiæ sistitur cum duplici circumscriptio: interior hæc habet: GEORGIUS D. G. HASSIÆ LANDGRAVIUS FIERI FECIT. 30. MAJI ANNO 1627. in exteriore legitur: AD DIVINI NUMINIS CELEBRATIONEM, IMPERATORIS ROMANI VENERATIONEM, REIPUBLICÆ CHRISTIANÆ EX-Æ.

h) Veluti occasione Gymnasii Posouiensis inaugurati A. 1656. KUNDMANN p. 594., *Stutgardiensis* A. 1685. KUNDMANN l. c. p. 595. seq. JOH. JAC. MOSER *Schwäbische Merkwürdigkeiten*. de A. 1751. p. 282. n. 169. & 172. aurei cusi eodem tempore extant in *Monnoies en or du Cabinet Imperial* p. 193. n. 5. & 6.

Wratislaviensis S. Mariæ Magd. 1710. KUNDMANN p. 43. & MADAI *Vollständiges Thaler Cabinet* P. II. p. 738. n. 4798., & Academiae equestris Ultrajectinæ inauguratæ A. 1705. KUNDMANN p. 717. in quibus Numismatis Passim inscriptiones: *Religioni & litteris, Religioni, litteris & patriæ &c.* occurrunt.

i) Talia Numismata prostant societatis fructiferæ *der fruchtbringenden Gesellschaft* p. 764. & Societatis Aletophilorum Berolinensis. KOEHLER l. c. P. XII. p. 369. KUNDMANN p. 764. de cætero optandum foret, ut & alibi societates φιλαληθῶν instituerunt.

Ædificationem. & in adverso latere in Circuitu: ACADEMIA
MARBURGICA PIETATIS, SAPIENTIÆ ET VIRTUTIS OFFICINA,
in medio: A PHILIPPO HASSIÆ LANDGRAVIO PIE FUNDATA,
WILHELMO ET LUDOVICO JUNIORE PRUDENTER RESTAURATA,
ET LIBERALITER AMPLIFICATA, GEORGIO SÆCULARI FESTO,
ALIISQUE BENEFICIIS LAUDABILITER ORNATA. *k)* similiter

II. A. 1667. celebravit *Universitas Argentoratensis* suum
primum Jubilæum, & ea occasione Magistratus civitatis cudi
curavit numisma, in cujus prima facie Maximilianus II.
Imper. sedens in folio, cui imminet aquila Imperialis, d.
porrigit flectenti viro seu Burgi magistro civitatis privilegia
Universitatis, s tenet palmam e cœlo splendente luce cum
Epigraphe: MUNERE DIVI MAXIMILIANI II. AUG. *usti*, in
basi legitur: KAL. MAJI 1567., in secunda numismatis facie
occurrit inscriptio: MEMORIA SÆCULARIS ACADEMIÆ AR-
GENTINENSIS MDCLXVII. subjuncto civitatis insigni. *l)*

III. Occasione primi Jubilæi A. 1676. celebrati ab *Uni-
versitate Julia seu Helmstadiensi* duo cusa sunt numismata, in
quorum *primi* uncialis antica occurrunt insignia Universitati
a Maximiliano II. collata scilicet: Samson dirumpens fauces
Leonis, quem in bino latere, luna cum Stella & sol comi-
tantur. *m)* Supra legitur: EX FORTI DULCEDO, infra autem:

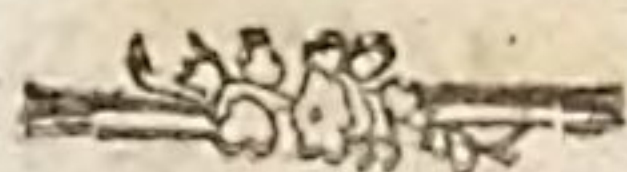
D 3

IN-

k) KUNDMANN p. 673. Tab. XIX. n. 80.

l) *Catalogue des Monnoies en argent, qui composent une des differentes
parties du Cabinet Imperial &c.* p. 554. KUNDMANN p. 679. Tab. XI.
n. 82.

m) Eadem occurrunt in Sigillo hujus Universitatis conf. JOANNIS
GEORGII HAGELGANS *Orbis literatus Germanico-Europæus in synopsis
representatus* p. 11.

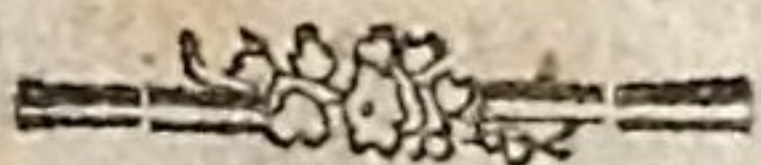
INSIGNIA ACADEMIÆ JULIÆ. Postica exhibet hanc inscriptionem: Anno MDCLXXVI d. ie XV. OCT. MEMORIA SÆCULARIS CELEBRATA ACADEMIÆ JULIÆ A DIVO JULIO Duce Brunswicensi ET Lüneburgensi HELMSTADII SAXONUM FUNDATÆ A. MDLXXVI. d. ie XV. OCT. DEO OPT.imo MAX.imo PER SERENISS. imos PRINCIPES AC DOM. inos DN. um GEORGIUM WILHELMUM, DN. um JOHANNEM FRIDERICUM, DN. um RUDOLPHUM AUGUSTUM DUCES BRUNSWIC. ET LÜNEBURG. EANDEM CLEMENTER CONSERVANTES ET PROTEGENTES. n)

In *secundi* Numismatis facie priore per 4. palmas plantatas circa fontem salientem, a quo rigantur, repræsentantur 4. facultates, supra exsurgit equus Lüneburgicus cum inscriptione: RIGANTUR, UT ORNENT. posterior facies offert inscriptionem: ÆTERNIT. ati SACR. um ET FAUSTÆ MEMORIÆ DIRECTORII ACADEMICI SERENISS. imi PRINCIPIS AC DOM. ini DN. JOHANNIS FRIDERICI DUCIS BRUNSW. ET LÜNEB. SUB QUO ACADEMIA EXACTO A FUNDAT. ione SÆCULO PRIMO ALTERUM INGRESSA D. ie XV. OCT. obris A. MDCLXXVI. MIRENTUR POSTERI: INTER ARMA VIGENT MUSÆ. GLORIA PRINCIPUM FELICITAS SÆCULI. o)

IV. Dum A. 1682. primum Jubilæum *Universitatis Würceburgensis* a tempore novæ foundationis a Julio Episcopo Her-

n) *Catalogue des monnoies en argent &c.* p. 532. KUNDMANN p. 683. seq. & Tab. XX. n. 83. KOEHLER l. c. in Præfat. ad P. VII. p. 17. conf. DAVID OTTON. WAHRENDORFFS *Rede auf die Gedächtnus Müntz, darmit Herzog Ludwig Rudolph die Professores und Studirende auf der Julius Universität begnädiget.* Helmst. 1731.

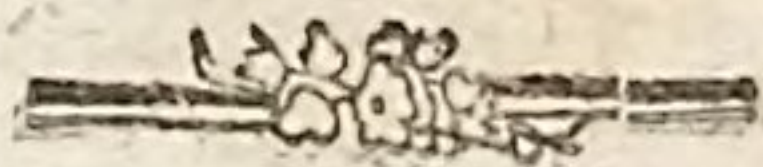
o) *Catalogue des monnoies en argent. &c.* l. c. KUNDMANN l. c. p. 685. Tab. cit. n. 84. MADAI l. c. P. I. p. 756. n. 3273.

Herbipol. A 1582. factæ celebrabatur jussu Petri Philippi Episcopi Bamberg. & Herbipol. ex Dernbachiorum familia, numisma quatuor Unciarum & dimidiæ in rei memoriam tum temporis cufum, ex uno latere exhibet protomen prædicti principis in habitu talari cum Inscriptione: PETRUS PHILIPPUS D. G. EP. iscopus BAM. bergensis ET HER. bipolensis S. R. I. P. rinceps Franciæ Orientalis D. ux; ex altero autem latere manus e nubibus protensa tenet duo scuta invicem ligata, quorum prius baltheum dexterum argenteum tribus annulis cærulæis impositum in campo cæruleo exhibens est insigne Echterorum a Mespelbrunn, ex qua fuerat Julius Episcopus Herbipol. novus fundator Universitatis, alterum autem cum tribus cordibus est insigne familiæ Dernbachianæ, ex qua ortus erat Petrus Philippus: horum scutorum cuivis suppositi sunt rami palmæ & olivæ. Circumscriptio superior exhibet sequens chronographicum: ABIT ANNVS CENTESIMVS FVNDAE VNIVERSITATIS HERBIPOLENSIS. Inferior autem Lemma: *sub bina triade gloriosior. p)*

V. Celebrato ab *Universitate Heidelberg*: A. 1686. Jubilæo tertio duo in rei memoriam cusa sunt numismata, in prioris quatuor unciarum Antica exhibetur insigne Universitatis seu figillum, in quo S. Petrus cum Clave sedens in Cathedra operis Gothici repræsentatur, ex utroque latere autem uno genu flectunt duo Principes Palatini cataphracti, quorum unus insigne Bavaricum, alter Palatinum offert
cum

p) KUNDMANN l. c. Tab. XIX n. 81. scaturit autem erroribus facta ab ipso illius Numismatis Descriptio p. 676., & per binam triadem in lemmate alluditur ad triadem annulorum & cordium in insignibus conspicuorum.

cum circumscriptione: UNIVERSITATIS HEIDELBERG. FESTUM
SÆCULARE III. in postica extat Inscriptio: D. O. M. S. FUNDA-
TA MCCCXLVI. INTRODUCTA XVIII. OCTOB. MCCCXXCVI. A
RUPERTO SENIORE ELECT. PALAT. NUNC SUB AUSPICIIS SEREN.
DNI PHILIPPI WILHELMI ELECTORIS PALAT. ini EJUSQUE FILIO
DN.º FRIDERICO WILH. elmo RECT. ore MAGNIFICENTISS. imo
MDCXXCVI. $\frac{XXV}{XV}$ NOV. JUBILEUM CELEBRAT. r.) in posteriore
Numismate minoris moduli solummodo prædicta Inscriptio
divisa in bino numismatis latere occurrit, s.)

VI. pariter occasione tertii Jubilæi celebrati ab *Univer-*
sitate Erfordensi A. 1692. cufum fuit minutum Numisma:
unius drachmæ & dimidiæ, in cujus antica legitur: ACA-
DEMIAE ERFURTENSI CCC. ANNOS FLORENTI SACRUM. in
postica autem: RECTORE NICOLAO DE GOUVERNEUR ABBA-
TE S. PETRI REVERENDISS imo ANNO JUBILÆO MDCXCII. in
margine exteriori denique: INAUG. urata AN. no MCCCXCII.
RECTORE LUDOVICO MÜLLERO ARNSTADIENSI. (t)

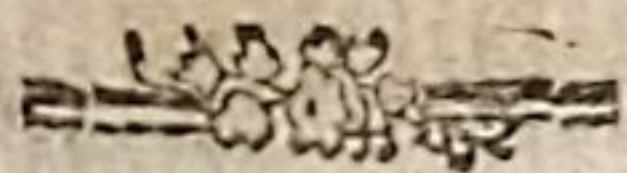
VII.

q) Conf. cit. HAGELGANS l. c. p. 10.

r) Æri incisum in *Catalogue de monnoies en argent*. p. 531. n. 4. KUND-
MANN l. c. p. 607. Tab. n. 42. conf. MADAI l. c. P. I. n. 2372.
THULEMARIUS de *Octoviratu* C. XXIX. §. 25. p. 569.

s) Produxit illud JOACHIM in des Groschen Cabinets II. Fachs Tab.
XVIII. n. 149. KUNDMANN l. c. p. 612. & Tab. cit. n. 43.

t) KOEHLER l. c. P. XII. p. 169. KUNDMANN p. 617. Tab. XIII.
n. 44. *Hamburgische Remarquen auf das Jahr 1706*. p. 91. MA-
DAI. l. c. P. I. n. 2373.

VII. Dum *Universitas Wittenbergensis* a Friderico sapiente Electore Sax. fundata A. 1702. celebravit Annum sæcularem secundum, solennitas hæc quatuor etiam decorata est Numismatis, in quorum *primi* uncialis parte anteriore cernitur princeps Electoralis hæredit. (postea Polonorum Rex) in habitu Electorali volens apprehendere pallium Reëtorale, & duo sceptræ Academica in mensa posita, supra illum fama volans d. palmam gerens, s. tubam inflat cum Epigraphe: FELICI AUGENDÆ LITTERARUM GLORIÆ AUSPICIO. Circumscriptio autem in tribus lineis est sequens: FRIDERICUS AUGUSTUS, ELECTORATUS SAXONIÆ HÆRES, RECTOR MAGNIFICENTISSIMUS, ACADEMIÆ WITTENBERGENSIS XV. KAL. NOVEMBR. A. MDCCII. SECUNDO ACADEMIÆ SÆCULARI. Pars Numismatis posterior refert Civitatem Wittenbergensem, supra quam oritur sol cum lemmate: SOLE ORIENTE NOVO SIT WITTEMBERGA PERENNIS. *u)*

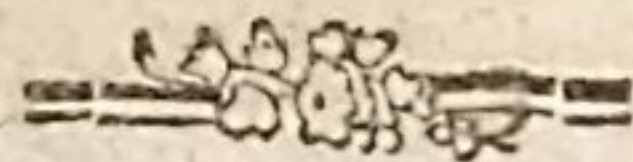
In *secundo* Numismate extat protome ejusdem Principis hæreditarii Cataphracti & laureati cum circumscriptione in duplici circulo: FRIDERICUS AUGUSTUS REGIUS PRINCEPS ET ELECT. *oratus* SAX. HÆRES RECTOR MAGNIFICENTISSIMUS ACADEMIÆ WITTENB. *ergensis*, in altera superficie conspicitur Civitas Wittenb., cui imminet scutum, in quo ne scriptum est nomen *Jehova*: in circuitu interiore legitur: DIVINÆ SEDES DOCTRINÆ *w)* FIRMA MANEBIT, & infra in segmento: ANNO MDCCII. XIIIX: OCTOB., in circuitu exteriori autem:

E

FELI-

u) KUNDMANN p. 620. Tab. XIII. n. 45.

w) Hoc est: *sedes doctrinæ Lutheri Wittenbergæ primitus divulgatæ.*

FELICITATI LITTERARUM SÆCULUM SECUNDUM ACADEMIÆ
WITTENBERGENSIS. x)

Tertium numisma in uno latere exhibet civitatem Wit-
tenbergensem cum Epigraphe: PROUL HINC, PROUL ESTE
NOCENTES, & infra: VOTA SECULARIA II. XV. KAL. NOVEMBR.
in altero latere inscriptionem: A. MDII. REGNANTE MAXIMIL.
iano I. FUNDATA, ANNO MDCCII. IMPERANTE LEOPOLDO I.
DIEM SUUM NATALEM CELEBRABAT ACADEMIA WITTEN-
BERGENSIS. y)

Quartum Numisma est unius saltem drachmæ, in quo
occurrit inscriptio: ACADEMIÆ WITTENBERGENSI CC. ANNOS
FLORENTI SACRUM ANNO JUBILÆO MDCCII. in alia parte
legitur in medio: EX ALBO MONTE SAPIENTIAM MUTUABITUR
UNIVERSUS ORBIS, & in margine: INAUG.*urata* DIE XIIIX.
OCTOB. A. MDII. RECTORE MARTINO POLLIPIO MELLER-
STADIO. z)

VI. Nulla autem Universitas tempore Jubilæi tot or-
nata hætenus fuit Numismatis, quam *Francofurtensis ad*
Viadrum, dum A. 1706 suum annum natalitium sæcularem
secundum peregit solennius, sex enim tum temporis cusa
funt

x) *Catalogue des monnoies en argent &c.* p. 557. KUNDMANN l. c. Tab.
cit. n. 46.

y) KUNDMANN p. 621. Tab. cit. n. 47. TENTZEL *sächsisches Medaillen*
Cabinet. III. Theil der *Albertinischen Linie.* Tab. LXXX. p. 742. seq.

z) Produxit Numisma hoc incognitum J. C. W. MOESCHEN P. II. *der*
Beschreibung einer Berlinischen Medaillen-Sammlung &c. Tab. I. n. 3.

sunt numismata memorialia, in *primi* antica conspicitur protome Friderici Borufforum Regis cataphracti & laureati cum inscriptione: FRIDERICUS D. G. REX BORUSS.*iæ*, M.*archio* BR.*andenburgicus* S. R. I. A.*rchi* C.*amerarius* ET ELECTOR, postica refert quatuor ejusdem Regis Civitates Academiis decoratas: scilicet Francofurtensem ad Viadrum, Regiomontanam, Duisburgensem & Hallensem in Saxonia; sub prima legitur: FUNDATA A JOACHIMO I. ELECTORE BRANDENB. 1506. APRIL. 26., sub secunda: FUND.*ata* A FRIDER.*ico* GUIL.*ielmo* EL.*ectore* BRAND.*enburgico* A. 1655. OCT. 14., sub quarta: FUND.*ata* A FRIDER.*ico* REGE BORUSS.*iæ* A. 1694. JUL. 1. prope Francofurtanam autem in signum distinctionis & præsentiæ Regis & principis hæredit. tempore Jubilæi conspicitur adhuc sol oriens cum stella solem præcedente seu Lucifero, in margine autem legitur:

CONDITA BRENORUM PIETATIS FILIA SOLA

SÆCLARI PRIMO SOLA FUIQUE DIE.

HOC REDEUNTE DIE CLARESCIT QUARTA: VOCABOR

NATU PRIMA, INTER QUATUOR UNA TAMEN.

in *secundo* sesqui unciali numismate conspicitur affixa pyramidi protome Regis lauro circumdata, & corona ornata cum inscriptione: FRIDER. D. G. REX BOR.*ussia* EL.*ector* BR.*andenburg.*, a dexteris prostat clementia cornu copiae, a sinistris fortitudo laureata palmam gerens, quæ duæ virtutes sustentant prædictam protomen; spes genuflexa autem offert protomen laureatam principis Regii, cui inscriptum: FRIDERICUS WILHEL.*mus* REGNI ET EL.*ectoratus* B.*randenburgici* H.*æres*. in margine legitur: AUGUSTIS HIS AUSPICIIS: & in segmento inferiore: BINA VIADRINÆ CELEBRANT DUM SÆCULA MUSÆ. MDCCVI. APR. 26. in altero latere con-

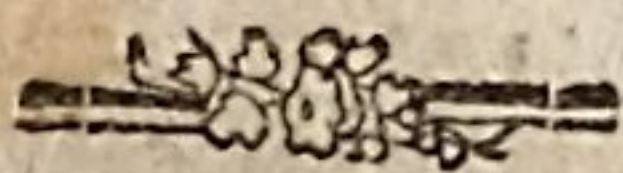
spicitur Civitas Francofurtana ad Viadrum flumen sita, sole oriente præeunte Lucifero cum Lemmate: REVOLUTIO FELIX. in basi legitur: PERPETUAM STUDIIS PROMITTIT PROSPERITATEM., & in margine exteriori: ex L. I. VIRG. *Æneid.*

ASPERA NUNC POSITIS MITESCENT SÆCULA BELLIS.

Tertii numismatis antica proponit consuetam Regis protomen ac inscriptionem nominis, in postica offert Universitas in figura foeminae Regi laureato Globum, cui infidet phoenix novi sæculi symbolum, ad ejus pedes jacet liber apertus, inscriptio est: OPTATA REFERT EXORDIA SECLI. in basi legitur: FRIDERICO I. REGI BORUSS. *iae* MAGNO MUSARUM STATORI ET CONSERVATO. *ri* P. *io*, F. *elici*, A. *ugusto*, IPSIS SOLENNI. *bus* SECULARI. *bus* ACADEM. *iae* VIAD. *rinæ* MDCCVI. APR. 26. D. *at*. D. *icat*, D. *edicat* CHRISTIAN W. *ermuth*, & in margine exteriori: ex CLAUDIANO de *IV. Consul. Honorii*: AUSPICIIS SESE REGALIBUS ANNUS INDUIT.

In *quarto* semiunciali numismate Caput est simile typo anticae Numismatis præcedentis, posterior pars autem repræsentat Parnassum, in cujus uno acumine aquila Borussica, in altera vero Brandenburgica eminent, in medio volat Pegasus, sub quo fons castalius emittit aquam cum Epigraphe: AUSPICIIS PRIMO SURGIT MAJORIBUS ORTU. in margine legitur in duabus lineis. ACAD. *emia* FRANCOF. *urti* AD VIAD. *rum* A JOACHIMO I. EL. *ectore* BRAND. *enburgico* FUNDATA, A. MDVI. VI. KL. MAII FRIDERICO I. REGE BORUSS. *iae* ET EL. *ectore* BRAND. *enburgico* JUBILÆUM II. FELIC. *iter* CELEBRAT ANNO MDCCVI. VI. KAL. MAII.

Quintum numisma semiunciam & dimidiam adæquans quoad typum partis adversæ correspondet cum duobus præ-

præcedentibus, reversa autem exhibet protomen principis Regii hæredit. cum inscriptione: FRID.ericus WILH.elmus REGNI ET EL.eçtoratus B.brandenburgici HÆRES. in margine exteriori legitur distichon: TANTIS AUSPICIIS SECLUN VIADRINA SECUNDUM CONDENS SECLORUM SPEMQUE DECUSQUE COLIT. ANNO 1706. APRIL. 26.

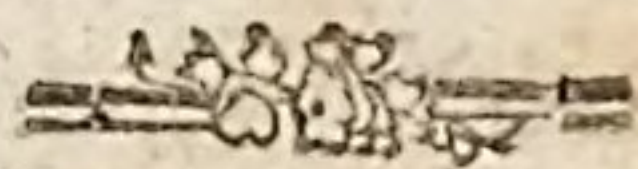
Sextum numisma minutum duarum drachmarum in prima facie refert aquilam Brand. in pectore gestantem sceptrum Archicamerariatus insigne, in circuitu autem duabus lineis scriptum est: ACAD.emia FRANCOF.urti AD ODERAM A JOACHIMO I. EL.eçtore BRAND.enburgico PRÆSENTE FUNDATA MDVI. APR. 26., in secunda facie eadem aquila cernitur in pectore monogramma Regium F.R. gestans cum Epigraphe: FRIDERICO I. REGE BORUSS.iæ ET EL.eçtore BRAND.enburgico PRÆSENTE JUBILÆUM SECUNDUM CELEBRAT. in margine exteriori legitur: RECTOR MAGNIFICENTISS^{imus} FRID.ericus WILH.elmus REGNI ET EL.eçtoratus HÆ.res MDCCVI. APR. XXVI. a)

VII. A. 1707. *Academia Hassiaco Giffensis* celebravit primum suum Jubilæum, nec cessit quoad splendorem numismatum Universitati Viadrinæ, septem enim ad illustrandam hanc festivitatem cusa sunt numismata, quorum *primum* sesquiunciale exhibet in adversa parte triangulum quadrangulo innixum, in quatuor angulis quadranguli occurrunt verba: LEX. NATURA. RATIO. SENSUS., & in tribus angulis tringuli verba: RELIGIO. SOCIALITAS. SANITAS. in centro trianguli conspicitur nomen Dei radiatum hebraice

E 3

ex-

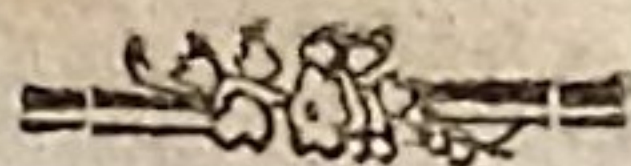
a) KUNDMANN p. 625. seq. & Tab. XIV. n. 48. seq.

expressum cum inscriptione: SACER SEPTEN.arius scilicet numerus, septem prædictorum angulorum & verborum. figura hæc duplici inscriptione circumdata est, in inferiore hæc habentur: HIS ERO PERPETUUM TERQUE QUATERQUE BEATA. in superiore: QUAM BENE MISCENTUR TRINA ET QUADRATA ROTUNDIS. in exteriori margine legitur: SIT SEPTENARIUM OMNE SABBATICI JUBILARIS. in averfa numismatis parte ædificii laquear sustentant septem columnæ, & in pavimento legitur: SEPTEM SAP.ientia COL.umnae. tribus internis columnis inscripta sunt nomina: FACULTAS THEOLOGICA ET MEDICA, quatuor externis columnis autem: PHILOSOPHIA RATIONALIS, EXPERIMENTALIS, MORALIS, in segmento inferiore legitur: SERVET MIHI DEUS H.as COL.umnas IN PERPET.uum AC FEL.ix DOMICIL.ii MEI FULCIMEN.tum in circuitu in duplici linea legitur: PRIMO ACADEMIAE GISSENÆ JUBILÆO AN. MDCCVII. D.ie XIIIX. OCT.obris St.yli N.ovi SUB DNO ERNESTO LUDOVICO HAS.sia LANDG.ravio CELEBRATO SACR.um. b)

In *secundi* Numismatis prima facie conspiciuntur tres lauris circumdatae effigies scilicet regnantis p. t. Landgravii Hasso-Darmstad. & duorum ipsius filiorum principum: superior palmis imminens habet Epigraphen: ERN.estus LUD.ovicus D. G. H.assia L.andgravius PAR.ens. inferior ad dexteram: LUDOVIC.us D. G. H.assia L.andgravius PR.inceps HÆR.editarius; altera inferior ad sinistram FRANC.iscus ERNEST.us H.assia L.andgravius FRATER. præterea apposita sunt verba primæ: PROTEGIT, secundæ: REGIT, tertiæ ORNAT. infra tres autem effigies legitur: ACADEMIAM LUDOVICIANAM.
in

b) Ingeniosum & mysticum hoc Numisma fusius explicavit KUNDMANN p. 696. seq. Tab. XX. n. 94.

in circuitu autem trium prædictarum protomarum: OMNE TRI-
NUM PERFECTUM. exterior circumscriptio est: ANNO ACADE-
MIÆ SÆCULARI. MDCCVII. SEPTEN. *arium* NUM. *erum* TER CONTI-
NENTE. in altera Numismatis facie prostat malus punica cum
Lemmate: AUTUMNUS VERE DECORUS. in circuitu legitur;
D. *ie* XVIII. OCT. *obris* SÆCULUM PRIMUM DESINIT ACAD. *emicum*,
SECUNDUM FLORERE INCIPIT, & in margine exteriori DET
DEUS, UT PORRO SIT TERQUE QUATERQUE BEATA. c)

Antica *tertii* Numismatis fœsqui uncialis repræsentat
radiante sole sphæram armillarem, in cujus centro est terra
cum inscriptione: UNIVERSITAS. axi inscriptum est: DUO
SUSTENTANT. in circuitu legitur supra: UNUS AGIT. infra:
IN SÆCLA MOVETUR. postica hanc habet inscriptionem: PATR. *e*
PAT. *riæ* ERN. *esto* LUDOVICO REGIMEN PROVINCIAE HABENTE
FILIIS LUDOVICO SCEPTA UNIVERSITATIS ET FRANCISCO
ERNESTO FLOREM JUVENTUTIS SUSTENTANTIBUS HASSIÆ
LANDGRAVIIS ACADEMIA GISSENA JUBILA EDIT PRIMA ANNO
MDCCVII. DIE $\frac{VII}{XVIII}$. OCT. *obris*. d)

Quartum numisma jubilarè exhibet in nubibus domum
Academicam, infra quam plantatus est hortus cum Epigra-
phe: NON ANNO, SED ANNIS. in altero latere occurrit in-
scriptio: ACADEMIA GISSENA A LUDOVICI PRONEPOTIS LITTE-
RARUM STATORIS FILIO LUDOVICO RECTORE MAGNIFICENTISS.
PRIMUM JUBILÆUM CELEBRAT. A. MDCCVII. D. XVIII. OCT.

Quin-

c) KUNDMANN l. c. p. 703. seq. Tab. XXII. n. 95.

d) Hoc quoque Numisma explicat KUNDMANN p. 701. seq. Tab. cit.
n. 96.

Quintum inter reliqua minimum numisma duarum drachmarum nonnisi inscriptionibus ornatum est, in primo latere legitur: ACADEMIA LUDOVICIANA AUTORE LUDOVICO V. FUNDATA, ET ERNESTO LUDOVICO EJUSQUE FILIO LUDOVICO RECTORE MAGNIF. CONSERVATORIBUS LÆTISSIME FLORENS PRIMUM JUBILÆUM CELEBRAT. A. MDCCVII. D. XVIII. OCT. in secundo: TEMPORA LABUNTUR FLOS PRIMUS PERSTAT, HONOSQUE, denique in margine exteriori: GLORIA CAE GAVDENT CAMOENAE. e)

In *sexto* Numismate fesquiunciali cernitur protome principis p. t. hæreditarii Hassio-Darmstad. cataphracti cum inscript. LUDOVICUS D. G. PRINCEPS HÆRED. HASSO DARMS. in altera superficie hæc extat inscriptio: SERENITAS LUDOVICI PRINCIPIS HASS. HÆREDIT. RECTORIS MAGNIFICENTISS. FLORENTIEM ACADEMIAM, ET DUO EJUS SECLA PRIMUM FINIENDO, ALTERUM INCHOANDO ILLUSTRAT GLORIA REI GESTÆ CUNCTA SECLA ILLUSTRATURA: ex utraque parte in circuitu legitur: ANNO SÆCVLARI ALMAE GISSENAE NOTANDO. f)

Septimum denique & ultimum numisma sæc. in Antica exhibet duas figuras cum inscriptione: PIETAS ET JUSTITIA, in postica inscriptionem: IN MEMORIAM FESTI SÆCVLARIS ACAD. GISSENSIS IN ANNO MDCCVII. D. XIIX. OCT. FELICITER INCIDENTIS PRIMI. g)

VIII.

e) KUNDMANN l. c. p. 703. seq. Tab. cit. n. 97 & 98.

f) GUDENUS in *Uncialeo* p. 155. n. 759. MADAI l. c. P. I. p. 755. n. 2371.

g) KUNDMANN p. 706. Tab. cit. n. 100. fuit dubio procul numisma hoc præambulum Jubilæum annuncians.

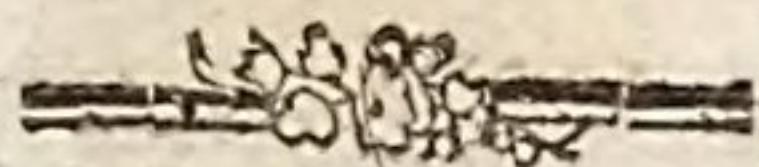

VIII. Universitatem Gissensem in celebratione Jubilæi Academici excepit *Universitas Lipsiensis* Anno 1709. splendore numismatico anterioribus haud inferior, tredecim tum temporis cusa sunt numismata, quæ magnificentiam Augusti II. Regis Pol. hac quoque ex parte contestantur. *h)* in adversa maximi Numismatis octo unciarum se sistit protome Augusti II. Regis Poloniæ & Electoris Saxon. in habitu militari Romano cum inscriptione: D. G. AUGUSTUS II. REX POLONIÆ Magnus Dux Lithuanie S. R. I. Archi-Mareschallus Dux ET Elector SAXONIÆ; in averfa prostat PALLAS, cujus Galeæ insidet upupa vigilantie symbolum d. tenet scutum, cui appictum est Medusæ Caput, s. vero lanceam, ad dexterum pedem ejus jacent libri & instrumenta Mathematica; ad sinistram vero arma varii generis cum Epigraphe: UTRINQUE INTENTA. in segmento infer. legitur: MEMORIÆ NATALIS III. ACAD.EMIÆ LIPS.IENSIS AN. MDCCIX. IV. DEC. CEL.ebrati SACR.um. Secundum sesquiunciale exhibet in principali latere ruta Saxon. circumdatum sigillum seu insigne Rectoratus Universitatis Lips., ubi B. Virgo Christum brachio gerens sedet sub solio more Gothico formato, retro sigillum, extant duo enses Archi Mareschallatus decussatim positi, sigillo imposita est corona Regia & huic insidet Aquila coronata globum tenens, e longinquo se offert civitas Lips., hisce supereminet oculus Dei radios diffundens cum Lemmate: SIC DURATURA. in altero latere est inscriptio: SACRUM MUSIS A FRIDERICO BELLICOSO A. MCCCCIX. IV. DEC. EX HORRIDIS BOHEMIÆ SALTIBUS IN AMOENISSIMOS LIPSIAE CAMPOS TRADUCTIS ET CLEMENTIA

F

FRI-

h) Numismata hæc æri incisa partim M. JOACH. NEGELEIN in suo *The-
sauro numismatum hujus sæculi* ad A. 1709. a pag. 940—954., par-
tim cit. KUNDMANN p. 641. seq. Tab. XV. n. 57. seq. prodixerunt.

FRIDERICI AUGUSTI REG.*is* POLON.*iae* ET EL.*ectoris* SAX.*onici*
ORNATIS, QUARUM NATALIS TERTIUM A. MDCCIX. D.*ie* IV.
DEC. CELEBRATUR.

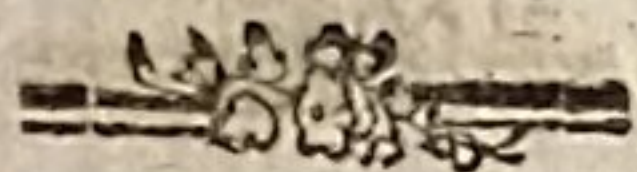
In *tertio* pariter fesquiunciali Numismate cernitur Caput
Regis laureatum cum solo nomine AUGUSTUS. in secundo
latere occurrit inscriptio: UT QUONDAM SUB AUGUSTO RO-
MANÆ FLORUERE, SIC HODIE SUB AUGUSTO REGE POL. ET
EL. SAX. ET AUGUSTO FILIO PRINC. HÆRED. RECTORE MAGNI-
FICENTISS. LIPSIENSES VIGENT MUSÆ, QUARUM NATALIS A.
MDCCIX. IV. DEC. TERTIUM CELEB.*ratur*.

ANTICA *quarti* numismatis 6. Drachmarum repræsentat
civitatem Lipsf. cum Epigraphe ex *Psalmo* 120. IN MURIS ET
PALATIIS TUIS SIT PAX ET PROSPERITAS. in segmento legitur:
S.*enatui*. P.*opulo* Q.*ue* L.*ipsiensi* D. D. D. WER.*muth*. in postica
sub tilia Lipsiæ dicata novem sedent Musæ cum inscript.
SUB UMBRA DULCI. in segmento legitur: JUBILÆ.*um* III. LIP.*sia*
CELEB.*rat* 4. DECEMBRIS 1709.

Quintum Numisma refert in adversa parte anepigrapha
prospectum Civitatis Lipsf., supra quam duo genii tenent
ejus insigne, in averfa autem hos versus gallicos: LA VILLE
DES PLAISIRS, QUE DANS LA SAXE BRILLE, HONORE LE JOUR
DE SA CHARMANTE FILLE LE 4. DEC. 1709.

Sextum minoris moduli duarum Drachmarum numisma
exhibet in uno latere crescentem e terra rutam inflexam
lauris cum lemmate: CONJUNCTIO FELIX. in altero inscriptio-
nem: REGNANTE FRIDERICO AUGUSTO REGE POL. ET EL. SAX.
FUNDATA A FRIDERICO BELLICOSO AN. MCCCCIX. IV. DEC.
ACADEMIA PHILYREA IVBILAT. in margine exteriori legitur
alterum Chronographicum: RECTORE RIVINO MEDICINÆ
PROFESSORE.

Septimi

Septimi Numismatis duarum unciarum & 2. Drachmarum pars anterior ornata est effigie Friderici bellicosi fundatoris Academiae Lips. in habitu Electorali gerentis ensen denu- datum Archi-Mareschallatus insigne apposita inscriptione: FRIDERICUS I. DUX ET ELECTOR SAXONIAE. in parte posteriore conspicitur templum apertum, cujus frontispicium ornatum est quatuor columnis, quibus in medio imminet insigne Universitatis coronatum seu sigillum duos Ss. Joannem Evangel. & Laurentium referens. *i)* quatuor columnis au- tem affixa sunt insignia quatuor Nationum, in quas Univer- sitas olim fuerat divisa scilicet Misnensis, Bavaricae, Polo- nicæ & Saxonicae. *k)* inter columnas prostant simulacra Justitiæ & felicitatis, in templo Religio genuflexa jacet ante aram orans, circumscriptio est: UNA TRIUMPHIS INNUMERIS POTIOR. in segmento inferiori autem legitur: ACADEMIÆ LIPS. A FRIDERICO BELlicosO FUNDATÆ D. IV. DECEMBRIS MCCCCIX. SECULARIA III. & in margine exteriori: SACER- DOTES TUI DOMINE DEUS INDUANTUR SALUTEM, ET SANCTI TUI LETENTUR IN BONIS. 2. Chron. IV. 41.

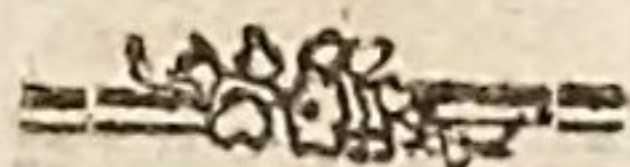
Octavi Numismatis sesqui uncia Antica refert proto- men Friderici Augusti laureati cum inscriptione solita, postica vero inscriptionem: D. O. M. S. ACADEMIAE LIP- SIENS. PRAGENSIS EILIAE A FRIDERICO BELlicosO ADOPTATAE REGIA CLEMENTIA FRIDERICI AUGUSTI POST III. SECULORUM

F 2

DE-

i) HAGELGANS l. c. p. 13.

k) Scutum Nationis Misnensis refert Samsonem Leonem Discerpentem, Bavaricae luctam Jacobi cum angelo, Polonica B. Virginem coronatam Christum portantem, saxonicae denique equum album in area rubra.

DECURSUM FLORENTIS NATALI SECULARI III. D. IV. DECEMBR. MDCCIX. in margine exteriori legitur versus ex VIRGILII *Eclog.* IV. v. 34. ALTER ERIT TUM TIPHYS, ET ALTERA, QUÆ VEHAT ARGO

In *nono* Numismate 6. Drachmarum cernitur Civitas Lipsi., cujus nomen in segmento occurrit, supra quam nubibus infidet Pallas cum inscriptione ex VIRGILII *Æneid.* L. I. *heic jam ter centum totos Regna occupat annos.* in altero latere prostat tilia, cui examen apium advolat cum lemmate: PINGUEDINE DUCIT. in segmento hæc scripta sunt: COLONIÆ ERUDITÆ IN TILIIS CONSIDENTIS A. 1409. MEMORIA TRI-SEC.ularis.

In *decimo* sesqui unciali pariter extat prospectus ejusdem civitatis, ante quam virescit tilia procera cum Lemmate: GRANDIOR ÆTATE. in altera superficie prostat Minerva innixa scuto, cui insigne Universitatis duos Ss. Joannem Evangel. & Laurentium referens est appictum cum circumscr. ACADEMIA PHILURÆA ANNO DCCCCIX. IV. DEC. PLANTATA. in margine exteriori scriptum: ANNIS CCC. FELIX NUNC LIPSIA GAUDE Idem Civitatis prospectus cernitur

In *undecimo*, cui imminet ejus insigne cum chronographico: FORMET SORS AEDES CONCORDS VRBI SIT IRINE. in segmento legitur: COSS. ulibus SENAT. ui ET CIV. ibus SACRUM. in altera parte est inscriptio: FIT PHILARES AVGVST QVIRIN RIVINVS IN VRBE RECTOR; FIT QVATER ET TEMPORIS ORDO NOVVS. in segmento P.atribus C.onscriptis ALMÆ LIPS. iensis SACRUM.

12um Numisma sesqui unciale est quoad anticam priori simile; in postica autem sistit Collegium Academicum cum

cum 4. auditoriis singularum facultatum, ubi professores docent auditores, in medio ædificii appensum est insigne Universitatis, turri autem imposita est Pallas cum priori inscriptione: FIT PHILARES AUGUST QUIRIN &c.

13tium. Denique Numisma 4. Drachmarum in adversa sistit protomen supra descriptum Friderici bellicosi cum inscript. FRID. BELLICOSUS DUX ET ELECTOR SAXONIAE FUNDATOR ACADEMIAE LIPSIENSIS 1409. in aversa Civitati Lipsiensi imminet insigne Rectoratus Universit. scil. B. Virgo portans brachio Christum cum chronographico: IVBLAT ALMA U-LIPSLA LAETA DEO. l)

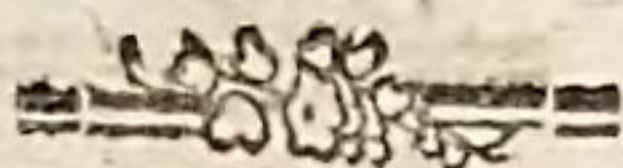
IX. Dum A. 1723 Universitas Altorffensis primum annum sæcularem a sua Inauguratione celebraverat, ad festum hoc eo magis glorificandum quatuor etiam cusa sunt numismata: primum trium fere unciarum in antica repræsentat bene instructum Collegium Academicum, cui imminet aquila Imperialis, in medio insignium Castri & Civitatis Norimberg., paulo inferius cernuntur insignia quatuor p. t. Curatorum Universitatis. Circumscriptio est ex VIRGILIO: QVOD TE PER SVPEROS ET CONSCIA NVMINA VERI.

Segmento inscriptum: FELICITER. in postica laureæ inclusa est inscriptio hæc Chronographica: IVBILA VNIVERSITATIS ALDORFFINÆ CENTENARIA PRIMA. in segmento III.

F 3

Cal.

l) Jocosum etiam Numisma occasione hujus Jubilæi prodiit, in cujus una parte puella bene ornata more ævi ducitur a studioso, quem sequitur alter d. tenens crumena n cum Inscriptione: Jubilæum Lipsiense & in segmento MDCCIX. in altera Numismatis parte leguntur hi versus germanici: wenn das Jubilæum uns wolte Krafft in Beutel bringen, ey wie schoene wolten wir dreyfach jubilate singen.

Cal. Jul. circa lauream legitur tertium Chronographicum ex OVIDIO: QVOD MARE NON NOVIT QVÆ NESCIAT ARIONA TELLVS.

In *secundo* Numismate unciali occurrunt in medio tria insignia scilicet Aquila Imperialis, cui subiecta sunt duo scuta Castri & Civitatis Norimb., quæ tria lauris juncta sunt: circumdata sunt illa 7. scutis Senatorum & Curatorum Universitatis appositis litteris nominum initialibus: supra hæc omnia radios mittit in triangulo nomen Dei seu Jehova, in circuitu legitur hoc Distichon: QUÆ DEUS ET CÆSAR, QUÆ PATRES NORIDIS ALMÆ CONTULERINT MUSIS, JUBILA LÆTA CANUNT. in altero latere extat templum apertum, ubi Apollo sedens lauro coronatur a persona baculo instructa; in basi legitur: SAECULUM NOVUM ACADEM.Æ ALTORF. in æ III. KAL. QUINT. MDCCXXIII.

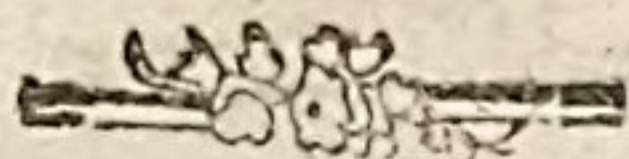
Tertium Numisma decoratum est in medio insignibus Civitatis Norimb., quod cingunt 4. insignia Curatorum Universitatis lauris & palmis juncta appositis verbis: BENIGNITATE SENATUS. infra legitur: IV. VIRIS SACR. is FAC. iundis in altero latere cippo inscriptum est: SACR. a SÆCUL. aria ACAD emiæ ALTORF. in æ, & ex utroque latere A. nno S. alutis MDCCXXIII.

Quartum tenue Numisma est quadratum, in medio anticæ extat insigne Civitatis Norimb. circumdatum a prædictis 4. insignibus Curatorum Universitatis cum Anno 1723., in postica est germanica inscriptio chronographica: GEDÄCHTNVS DES ERSTEN IVBELFESTS DER VNIVERSITÄT ALTORF. m)

A.

A. 1727. celebravit *Universitas Marburgensis* suæ Inaugurationis annum sæcularem secundum, qua occasione duo elegantis cælaturæ numismata fuere cusa, in *primi* bis uncialis parte primaria exponitur effigies Caroli Landgravii Hasso Casselani tum temporis regnantis in habitu militari Romano capite autem aperto cum circumscriptione: CAROLUS D. G. HASSIÆ LANDGRAVIUS &c., in parte secundaria sola hæc occurrit inscriptio: F. D. O. M. ACADEM. *ia* MARBURG. *ensis* A PHILIPPO MAGNANIMO PIE CONDITA, WILHELMO PACIFICO FELICITER INSTAURATA SUB AUSPICIIS CAROLI CLEMENTIS ANNO ÆTAT. LXXIV. IMPERII L. RECTORE MAGNIFICENTISSIMO FRIDERICO EX WILHELMO NEPOTE SECULARIA SACRA SECUNDUM CELEBRAT. XIX. KAL. SEPTEMBR. MDCCXXVII. in *secundo* Numismate ejusdem ponderis se offert caput Friderici Hassiæ principis hæredit. cum circumscriptione: FRIDERICUS PRINC. *eps* JUVENT. *utis* HASSIACÆ RECTOR ACAD. *emiæ* MARB. *urgensis* MAGNIFICENT. *issimus*. in altero numismatis latere fedet Apollo laureatus in lapide quadrato lyra canens, retro ipsum cernitur Civitas Marburg. cum regione sua & Laehna flumine, supra Aquila volat ad solem radiantem cum lemmate: UT ACUTIUS CERNAM. in segmento inferiore legitur: in MEMOR. *iam* NOVI SEC. *ulæ* XIV. Aug MDCCXXVII.

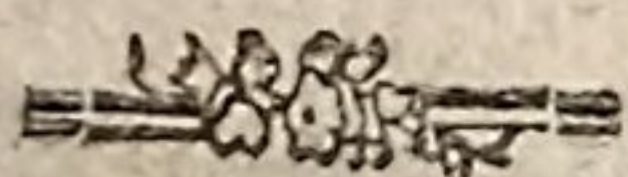
X. Occasione celebrati primi Jubilæi A. 1736. ab *Universitate Ultrajectina* ad Rhenum duplex cufum fuit Numisma, in *primi* majoris & splendidi admodum facie principali cernitur in aula Academica Hercules hydram pedibus conculcans in signum suppressæ Tyrannidis, d. tenet fasciculum sagittarum, s. commonstrat Minervam sedentem, quæ d. lanceam tenet, sinistro brachio autem mensa suffulta manum imponit scuto, cui insignia Civitatis Ultraject. appicta sunt, mensæ

menſæ incumbunt Ss. biblia, quibus lampas ardens impoſita, ad pedes Minervæ jacent ſymbola conſueta 4 Facultatum & ſcientiarum Mathem. cum Epigraphe: ATRIUM LIBERTATIS, TEMPLUM SAPIENTIÆ. in ſegmento legitur: DOMITIS MONSTRIS ARTES RECEPTÆ. in altera Numismatis facie in forma ſolis inter duas Olivas repræſentatur inſigne Univerſitatis, quod idem cum inſigni Civitatis diviſum ab angulo dextero ad ſiniſtrum, coloribusque argenteo & rubro diſtinctum, cum lemmate: SOL JUSTITIÆ ILLUSTRANOS. Soli huic heraldico ſubjecta eſt inſcriptio: PRIMUS ACADEMIÆ TRAJECTINÆ SACRIS SECULARIBUS A D. XXVII. MARTII MDCCXXXVI. CELEBRATIS VOTISQUE PRO NOVI SEculi FELICITATE NUNCUPATIS CONSULES ET SENATORES EJUS CURATORES LECTISSIMI FESTI MEMORIAM HOC MONUMENTO CONSECRARUNT. infra hanc Inſcriptionem jacet Rhenus in figura viri barbati cum conſuetis ſuis attributis ex urna effundens flumen, in quo natat cygnus Vidri fluvii ſymbolum, qui tanquam Rheni ad oſtium diviſi poſtrema pars Trajectum alluit. n)

In *altero* Numismate minoris moduli, quod memoriæ cauſa inter ſtudioſos diſtributum fuit: apparet pariter ſupra deſcriptum inſigne Univerſitatis cum lemmate: SOL JUSTITIÆ ILLUSTRANOS. infra ſedet Rhenus ſiniſtra monſtrans fluvium Vidram, ex quo cygnus bibit. poſtica hujus numismatis hanc refert inſcriptionem: CONSULUM ET SENATORUM
TRA-

n) Numisma hoc æri inciſum præmiſſum eſt ARNOLDI DRACKENBORCHS Prof. Hiſtor. & Orat. *Plechtiger Redevoering over het Eru feſt der Utrechtiſche hoge Schole &c. gehouden d. 27. Mart. MDCCXXXVII. in de hoofkercke dezer Stadt. in 4.*

TRAJECTENSIUM MUNIFICENTIA IN STUDIOSOS CUM ACADEMIÆ
SUE SECULARIA PRIMA CELEBRARENT A. D. XXVII. MARTII
MDCCXXXVI. o)

XI. A. 1777. ab XI. Octob. usque ad XVII. celebravit
Universitas Tübingensis ab inauguratione sua annum secularem III., p) memoriae causa cufum fuit Numisma, in cuius adversa extat protome serenissimi Ducis Würtemberg. cum circumscriptione: CAROLUS D. G. DUX WÜRT. RECTOR MAGNIFICENTISSIMUS. in averfa lauro inclusa est inscriptio: EBERHARDINÆ CAROLINÆ TERTIO JUBILÆO C. ALTERO FELICIORIS. & in segmento infer. legitur: d. XII Octobris MDCCCLXXVII. q)

Novissime denique XII. Anno 1782. celebravit *Academia Würceburgensis* annum secundum saecularem IV. Kal. Aug. & majoris solennitatis causa duo pariter cusa sunt Numismata.

G

In

o) KUNDMANN p. 913. seq. Tab. 23. n. 102 & 103.

p) Habuit hæc Universitas cum nostra Moguntina eundem Annum Natalem conf. GODE. DAN. HOFFMANN *Von dem eigentlichen Stiftungstag der Eberhard Carls Universität, daran derselben drittes Jubiläum künftiges Jahr zu feyren wäre, und von der fast zu gleichen Zeit geschehenen Stiftung der hohen Schule zu Maynz. Tüb. 1776.*

q) Aeri incisum hoc numisma præmissum est operi, cui titulus: *Beschreibung des dritten Jubelfestes der Herzoglich Würtembergischen Eberhard Carls Universität zu Tübingen vom Xten bis XVII. Octob. 1777. in 4.*

In *primi* majoris trium Unciarum Antica exhibetur protome Episcopi Principis Würceburg in habitu Talari cum Epigraphe: FRANC. LUDOV. D.G. EPISCOPUS BAMB. ET WIRC. S. R. I. PR.*inceps* FRANCIAE OR.*ientalis* DUX. in postica in medio occurrit inscriptio: ACADEMIA WIRCEBURGENSIS A JOANNE I. CONDITA, A JULIO INSTAURATA, A XV. SUCCESSORIBUS AUCTA SACRUM SÆCULARE II. JUBENTE JULII ABNEPOTE IV. KAL. AUGUSTI MDCCLXXXII. CELEBRAT. hæc Inscriptio circumdata est 18. Insignibus familiarum Episcoporum & Principum Würceburg. r) Insignia hæc tegit pileus & tentorium Principis cum gladio & pedo.

Secundum Numisma semiunciale refert in adversa tria scuta, superius inter palmam & olivam refert insigne Joannis ab Egloffstein primi fundatoris, nomine JOANNES in scheda apposito, inter supposita duo reliqua, illud ad dexteram est Echterorum a Mespelbrunn apposito nomine JULIUS, alterum ad sinistram Ehrthaliorum cum nomine FRANC. LUDOV.,

r) Primum insigne cum capite canino est Joannis ab Egloffstein primi fundatoris Universitatis, secundum cum tribus annulis baltheo impositis Julii Echter a Mespelbrunn, quod insigne familia Echterorum extincta gerit modo familia Comitum ab Ingelheim, tertium cum rota est insigne Joannis God. ab Aschhausen, quartum cum pisce Philippi Adolphi ab Ehrenberg, & sic porro secundum ordinem Episcoporum scil. Francisci ab Hatzfeld, Joannis Phil. a Schœnborn, Joannis Hartm. de Rosenbach, Petri Philippi a Dornbach, Conradi Wilh. de Wernau, Joannis Godefr. de Guttenberg, Joannis Phil. de Greiffenclau, Philippi Franc. a Schœnborn, Anselmi Franc. ab Ingelheim, Caroli Phil. de Greiffenclau, Adami Frid. de Seinsheim, & Francisci Lud. ab Ehrthal moderni gloriose regnantis principis.

LUDOV., in averſa eadem eſt inſcriptio, quæ in priori numismate legitur. s)

Tertium Caput probationis in historiis Academicarum per Numismata conſtituunt Univerſitatum inſtaurationes & novæ Privilegiorum collationes, nec eatenus præclara deſciunt numismata: *primum* exemplum ſuppeditat *Univerſitas Jenenſis*. Fundamenta illius poſuerat Elector Sax. lineæ Ernestinæ Joannes Fridericus amiſſa antea cum Electoratu Sax. Academia Wittembergenſi, Privilegia autem demum A. 1557. a Rege Rom. Ferd. I. eatenus obtinuere filii ejus, quod autem inter hos Joannes Wilhelmus Wimarienſis, qui ab eodem Ferdinando poſtea Imperatore prædicto Anno 1557. cum investitura confirmationem Privilegiorum prædictæ Univerſitatis obtinuerat, eandem in meliorem formam redegerit, ac inſtauravit, hoc commonſtrat Numisma, licet in uno ſaltem latere ſignatum eo tamen ſine cuſum; conſpicitur in illo protome Ducis pileo plumis ornato caput tecti & induti pro more ævi toga pellibus ſuffulti (einer Schaub.) appoſitis Anno 1569. & Inſcriptione: JOHAN. WILHELM. DUX SAXONIÆ RESTAURATOR JENENSIS ACADEMIE. t)

G 2

2)

s) Plurima etiam numismata occasione Jubilæi a Gymnaſiis celebrati extant, veluti Gymnaſii Hamburg. de A. 1613. KUNDMANN p. 802. Gedanenſis d. A. 1658. l. c. p. 595., Bremenſis de A. 1684. KOEHLER l. c. P. XV. p. I. MADAI l. c. P. I. p. 692., Gothani de A. 1724. *monnoies en or du Cabinet Imperial* p. 188. n. 6. KUNDMANN. p. 596. Norimbergenſis de A. 1733. l. c. p. 604. ſeq.

t) KUNDMANN p. 658. Tab. XVIII. n. 72.

2) Dum A. 1696. Imperator Leopoldus *Universitati Altorfinæ* concessit Privilegium conferendi etiam honores Doctores in facultate Theologica, tria in memoriam rei gestæ prodierunt numismata, *primum* est quadratum, in cuius primo latere in medio prostat insigne Civitatis Norimb. palma & lauro ornatum circumpositis 4. Curatorum Universitatis insignibus notatisque nominum litteris initialibus: in altero latere legitur: GEDECHTNUS DER ALLERGNÆDIGSTEN VOLKOMMENTLICH PRIVILEGIRTEN UNIVERSITÆT ALTORF 1697.

Secundum Numisma refert Leopoldum Imper. in figura Apollinis sedentem in armis devictorum hostium caput lauro & nimbo ornatum, qui s. tenet lyram, d. porrigit diploma creandi Doctores Theologiæ cum pileo doctorali Universitati in figura fœminæ genuflexæ, e longinquo conspicitur Civitas Altorfina cum inscript. SUSCITAT MUSAM NEQUE SEMPER ARCUM TENDIT. in Segmento infer. legitur: PRIVILEGIIS UNIVERSITATIS ALTORFINÆ CONFIRMATIS ET AMPLIFICATIS 1697. in altera superficie occurrit in medio Aquila Imper. in scuto lauris ornata, cui subsunt duo scuta Castri & Civitatis Norimb., tria hæc scuta cingit corona quercina, cui affixa sunt sex scuta seniorum senatorum Norimb. appositis litteris nominum initialibus, in supremo extat nomen Dei triangulo inclusum. Cum Epigraphe: CÆSARIS IMP. *erium* AUGEAT, AUGEAT ANNOS, PROTEGAT ET VESTRAS QUERNA CORONA FORES.

In *terti* primo latere sedet Leopoldus Imper. in solio coronatus & sceptro tangit noviter concessum diploma novi Privilegii, quod flectens ante ipsum tenet Universitas Altorfina in figura fœminæ, retro hanc posita est mensa, cui incumbunt tres pilei doctores facultatum Juridicæ, Medi-
cæ

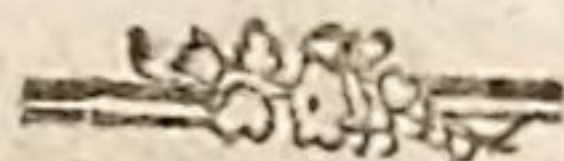
cæ & Philosophicæ suppositis cuivis Privilegiis Cæsareis, supra genius volans affert quartum pileum Doctorem facultatis Theologicæ cum privilegio Imperiali. Inscriptio desumpta est ex HORATIO: AUCTIUS ATQUE DII MELIUS FECERE, BENE EST: in exergo legitur: CONFIRMATIO ET AMPLIFICATIO PRIVILEGIORUM UNIVERSITATIS ALTORFINÆ. 1697. in altero Numismatis latere supramemorata insignia fascia conjuncta tenentur manu e nubibus porrecta. Infra autem Regio cum Civitate Altorfina conspectum subit. Inscriptio est: VENIT EX ALTO. u)

Tertium exemplar suppeditat *Universitas* nostra *Moguntina*, dum enim A. 1746. Joannes Fridericus Carolus ex familia Osteiniana Archiepiscopus & Elector Mog. concessis Universitati nostræ novis privilegiis & præscriptis Ordinatis Academiam nostram instauravit, in rei memoriam cufum fuit Numisma, in cujus Antica occurrit inscriptio Chronographica: SIXTI QVARTI LIBERALITATE, DIETHERI GRATIA, IOANNIS FRIDERICI CAROLI FAVORE, RECTORIS A GREIFFENCLAV CVRA. In postica sistuntur quatuor insignia i. 2. i. superius est insigne Pontificis Sixti IV., qui concessit Privilegia neo Universitati, secundum a dexteris est insigne Joannis Friderici Caroli Elect. Mog. instauratoris, tertium Dietheri fundatoris, quartum Rectoris p. t. Caroli Philippi L. B. de Greiffenclau postea Episcopi Herbipol. cum Epigraphe:

G 3

phe:

u) KUNDMANN p. 689. seq. Tab. XX. n. 76. seq. sine fundamento autem hic Author. p. 656. inter Numismata Universitatum retulit Numisma A. 1702. cufum a civitate Rostoch. cum inscriptione: HERTZOG FRIEDRIC WILHELMS GUETE BRINGET ROSTOCK NEUE BLÜETHE, cum nulla ibi factæ Universitatis restorationis fiat mentio.

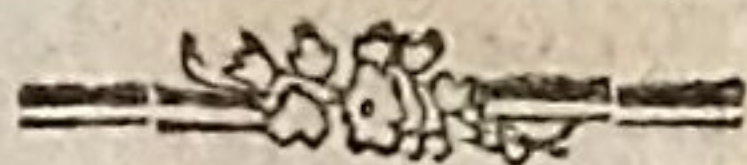
phe: MOGONORUM RES LITTERARIA STABILITUR. infra 29.
DEC. w)

Quartum exemplar suppeditat pariter *Universitas nostra Moguntina* & præsens solennitas Academica, dum occasione factæ secundæ hujus instaurationis jussu Eminentissimi nostri in perpetuam rei memoriam duplex cusum fuit numisma, in cujus *primi* trium unciarum adversa cernitur protome Eminentissimi nostri in habitu Electorali cum inscriptione: FRID. CAR. JOS. D.G. A. EP. MOG. S.R.I. P.G. A. CAN. ET EL. EP. W. in averfa prostat templum apertum, in cujus medio ara cum igne ardente ac Epigraphe: RELIGIONI ET PATRIÆ: in basi legitur: RESTAUR. UNIV. ACAD. MOG. ANNO SÆC. III. CELEBR. 15. NOVEMBR. MDCCLXXXIV. *alterum* numisma semiunciale quoad anticam est simile priori, in postica autem sequens occurrit inscriptio: D. O. M. OB. SUSCEPTAM. BONO. RELIG. ET. REIP. A. DIETHERO. A. M. A. 1477. PRIMAM. FUNDATIONEM. DE. HINC. A. FRIDERICO. CAROLO. JOSEPHO. CONLATA. NOVA. DOTE. ADDITIS. QUE. OPT. LEGIB. NUPER. ELAPSO. ANNO. SÆC. III. FACTAM. INSTAUR. UNIVERSITAS. ACAD. MOG. GRATÆ MEM. ERGO SOLEMNIA. SACRA. CEL. 15. NOV. 1784. x)

IV.

w) *Catalogue des monnoies en argent.* p. 21. n. 2.

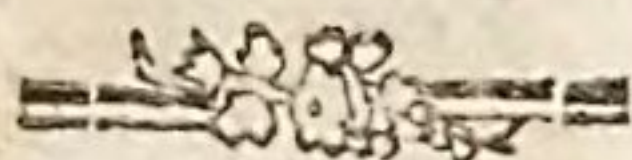
x) Neque defunt numismata in memoriam factæ instaurationis singulæ cujusdam facultatis cusa, sic in postica Numismatis Pii IV. Pontificis sedet Minerva lancea instructa ante splendidum ædificum duobus viris genuflexis (Decano & Seniore) manum porrigit cum Epigraphe: INSTAURATIO COLLEGII ICTORUM MEDIOI. *anensium*, insignia equidem huic Collegio Privilegia dedit Pius IV. Pont. disposuitque, ut Doctor Juris hujus Collegii semper esset Auditor Rotæ & alius Advocatus Consistorialis. KOEHLER l. c. P. XVIII. p. 399. n. 220.

Quartam occasionem cudendi numismata Universitatum dedere ædificia academica noviter exstructa ad significandam principum erga rem litterariam munificentiam, dum nova Musis condidere domicilia: exemplo eatenus præivere Pontifices: Leo X. equidem Pontifex Romæ domum Universitatis Romanæ seu Collegium sapientiæ per Buonarotum celebrem Architectum ædificari curavit, quod opus continuavit Sixtus V. & Alexander VII. una cum Ecclesia Universitatis perfecit, Bibliothecam quoque ejus ac reditus auxit: in rei memoriam cūsum est numisma, in cujus Antica extat protome Alexandri VII. cum solita inscriptione, in postica vero se offert facies interior Archigymnasii Rom. cum Epigr. OMNIS SAPIENTIA A DOMINO. y) 2) Ulysses Aldrovandus legaverat Universitati Bonon. insignem rerum & instrumentorum physicorum, uti & Mathematicorum collectionem, quam Comes Marfiglius multum auxerat, Clemens XI. nova dedit privilegia, splendidumque paravit ædificium, unde & ab ipso *Institutum Clementinum* fuit appellatum; utque munificentiae præstitæ monumentum superesset, cūsum fuit Numisma, in cujus parte anteriore extat protome Clementis XI. cum inscriptione solita, in parte posteriore extat facies ædificii Academiae Bonon. cum Epigraphæ: BONARUM ARTIUM CULTUI ET INCREMENTO, in segmento inf. autem: INSTITUTUM SCIENTIARUM BONON. z) Pon-

y) KOEHLER l. c. P. XIX. p. 351. n. 576. conf. *Roma Antica & moderna* edit. de A. 1745. Tomo II. p. 169. seq.

z) KOEHLER l. c. P. XX. p. 421. n. 786. KEISLERS *Reisbeschreibung* p. 978 de cœtero alia ædificia litteraria in numis quoque consignarunt Pontifices: Pius IV. in memoriam ædificii pro scholis ædificati exhibuit

Pontifices eatenus imitati sunt Imperatores: dum 3) Carolus VI. Imper. pro nova domo Academiae Wratislav. spatium assignavit, primumque ædificii lapidem posuit, in rei memoriam cūsum fuit Numisma duarum unciarum, in cujus antica cernitur protome Caroli VI. laureati cum circumscript.: CAROLUS VI. IMPERAT. CÆS. AUG. in postica autem inscriptio: UNIVERSITATEM WRATISLAVIENSEM LEOPOLDUS I. FUNDAVIT A. MDCCII. JOSEPHUS I. CONFIRMAVIT ANNO MDCCV. CAROLUS VI. SPATIUM SCHOLIS ATTRIBUIT ET LAPIDEM FUNDAMENTALEM POSUIT A. MDCCXXVIII. a) 4) Idem Imperator splendidum extruxit ædificium pro Academia equestri Lignitzeni in Silesia, in percussis eatenus A. 1735. Numismatis parte adversa occurrit ejus protome cum consueta inscriptione, in averfa Silesia in fœminæ figura pectore gestans Aquilam Silesiacam, f. tenet super aram prædictum ædificium, f. effundit ex Cornu copiæ instrumenta variarum scientiarum, ad pedem aræ sedet Saturnus circumlum sine fine perennitatis symbolum manu tenens: supra legitur: CRESCUNT NOVA MOENIA MUSIS. aræ hæc sunt inscripta: CAROLUS VI. JOSEPH. *inæ* FUND. *ationis* RESTIT. *utor*. AUG. NOBILIUM ACADEMIÆ LIG. *nicensis*. IN PERPET. *uam* ERECTI. *onis*. MEMORI. *am* infra aram legitur: PRIMO ÆDIUM POSITO

hibuit in numismate palæstram hanc litterariam porticibus ornatam cum Epigraphe: SCHOLARUM EXÆDIFICATIO. KOEHLER l. c. P. XVIII. p. 400. n. 231. & PIUS V. Pont. exhibuit in Numismate splendidum ædificium, cui imminet Spiritus S. in forma columbæ cum inscriptione: COLLEGIUM CHISLERIANUM a B. Pio V. Papiæ erectum A. 1669. KOEHLER l. c. p. 405. n. 266. in hoc Collegio sustentantur 14. juvenes, & ejus inspectio commendata est familiæ prædicti Pontificis,

a) KUNDMANN l. c. p. 155. seq. Tab. VIII. n. 25.

POSITO DIE S. JOAN. BAPT. SACRO MDCCXXXV. b) 5) Dum A. 1756. instauratæ Universitati Vindobonensi novum quoque ædificium exstructum fuit, prodiit etiam ea occasione Numisma aureum, in cujus antica capita jugata Imperatoris Francisci, & Mariæ Theresiæ conspiciuntur cum inscript. IMPERATOR FRANCISCUS AUGUSTUS ET MARIA THERESIA AUGUSTA; in postica delineata extat nova domus Universitatis cum Epigraphe: MUNIFICENTIA AUGUSTORUM, infra ACAD. VIENNENS. 1756. c)

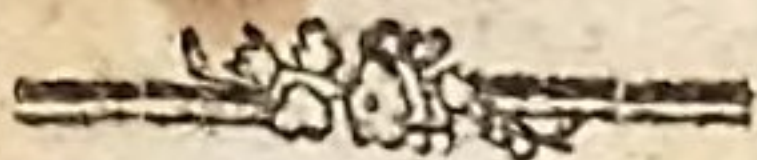
V. Probatur ex Numismatis susceptus vel gestus Rectoratus Universitatis. Omnibus equidem antiquitus fundatis Universitatibus, sicut etiam nostræ Moguntinæ, jus eligendi Rectorem in ipsis plerumque privilegiis vel Statutis originariis relictum fuit, unde & hæc vel ordinarie ex membris Universitatis dignioribus, vel extra ordinem majoris protectionis causa ex ordine principum vel illustrium, nec non Capitularium Ecclesiarum Metropol. & Cathedr. selegerunt Rectores, quod autem concernit Universitates recentius fundatas plerumque ipsi fundatores principes ad demonstrandum suum litteratis favorem constituto Prorectore Rectoratum susceperunt. d) ad probandum gestos ejusmodi

H Recto-

b) KUNDMANN l. c. p. 274. Tab. VIII. n. 26.

c) *Monnoies en or du Cabinet Imperial* p. 69. n. 12.

d) GODEF. DAN. HOFFMANN in cit. *Pragmamente von dem Münzweesen derer Universitäten vornemlich ihrer Rectorum magnificentissimorum* p. 20. in fine scripsit: die allervornehmste Begebenheit, welche auf Gold und Silber zur Ehre einer Universität gepräget zu werden verdienet, ist wohl diejenige höchste Gnade, die ihr ein Stifter und Erhalter

Reſtoratus inſerviunt numismata, & eatenus varia proſtant exempla: extat 1) numisma memoriale partim unciali, partim ſemiunciale cuſum in memoriam ſuſcepti A. 1654. a Bernardo Juniore Ducis Sax. Wilhelmi lineæ Erneſtinæ filio Reſtoratus Univerſitatis Jenenſis, in utroque latere exhibet hoc numisma duo corda invicem inflexa & coronata, quorum pars inferior litteram W. efformat: in primo autem numismatis latere in medio cordium inflexorum cernitur protome Joannis Friderici Elect. Sax. fundatoris hujus Academiæ, in habitu Elect. cum enſe, caput ejus ambiunt duo ſcutula Electoratus & Ducatus Saxon., duplex hoc cor inſcriptum eſt: WILMS HERTZOG ZUR WEISHEIT SEINEN SOHN BERNHARD RECTOR DER ACAD.emi JENA, WILMS HERTZOG ELTER VATTER WAR JO. FRIDERICH CHURF.ürſt ZU SAX.en. Vocabuli Herzog autem prima Syllaba non per litteras, ſed per cordis figuram eſt expreſſa, infra habetur: AO. 1654. 28. FEB.

In altero numismatis latere in medio cordium inflexorum cernuntur protomæ Ducum Saxon. Friderici II. & Joannis Wilhelmi fratrum, quorum capita comitantur duo ſcu-

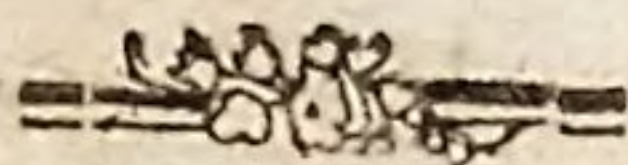
halter ein Landsherr und Gebieter thun kann, wann er ſich ſelbſten zu derſelben Reſdorn und oberſten Rêgenten oder haupt erkläret: ac recenset poſtea principes Regentes univerſitatum Reſtores, & quidem Göttingenſis Reges Angliæ & Electores Hannoveranos: Georgium II. & III. Erlangenſis: Fridericum & Fridericum Chriſtianum Marchiones Brandenburg., Gryphswaldienſis Adolphum Fridericum IV. Ducem Megapolit., Univerſitatum Gröningenſis & Herbornenſis Guilielmum V. principem Arauſion. & Naſſov., Helmſtadienſis Carolum Ducem Brunwico-Guelpherbytanum, Marburgenſis & Rintelenſis Fridericum II. Landgravium Haſſo-Caſſelanum, Tübingenſis Carolum Ducem Würtembergensem glorioſe regnantem.

scutula, corda autem inflexa ita sunt inscripta: UNI.versitatis
JEN.ensis FUNDATORES JOH. FRID. JO. WILH EX UL.TIMA
VOL.untate PARENT.is JO.annis FRID.erici MAGNANIMI EL.ectoris
DEN.ati A. 1554. REDIV.ivi IN ABNE.pote BERNHARDO FINITO
SEC.ulo SANCITA ET VIR.tutes MAJ.orum RENOVANTE. e)

2dum A. 1688. Universitas Jenensis Bernardi Ducis Sax.
lineæ Jenensis filium Joannem Wilhelmum adhuc minoren-
nem elegit Rectorem, solennitas hæc numismate triplicis
moduli cuso fuit coronata, in ejus antica extat Jehova cum
inscriptione: AUCTORITATE D. G. WILHELMI DUCIS SAX.
TUTOR JOHANN.*es* WILHELM.*us* DUX SAX. PRINCEPS JUVEN-
T.*utis* MORE D. PATRIS ET MAJ.*orum* ACADEMIÆ SALANÆ
SCEPTRA CAPESSIT FELICITER DIE 23. FEB. A. 1688., in postica
extat Mercurii caduceus, cui impositum est insigne ducatus
Saxon. cum pileo ducali, supra quod lux cœlestis splendet,
infra cernitur regio cum parte civitatis Jenensis, supra legi-
tur: Lemma: TUETUR ET ORNAT. f) munus Rectoris per-
egit hic Princeps usque ad suam mortem, & A. 1690., ea
quoque occasione numisma uncix & semiuncix cusum fuit,
in ejus adversa prostat ejus protome cum circumscriptione:
JOH. WILH. DUX SAX. *Julia Clivia Montium Angaria West-*
PHAL. alia. in averfa apparet cippus, cui impositum est pal-
H 2 lium

e) MADAI l. c. P. I. p. 485. n. 1491. TENTZEL III. *Theil des Sächsischen Medaillen Cabinets Ernestinischer Linie* p 608. Tab. XLV n. 1 & 2. KUNDMAN l. c. p. 660 seq. Tab. XVIII. n. 73. nominatur hoc numisma etiam *der Magister Thaler*, quia eo omnes Professores & Magistri Jenenses sunt donati in rei memoriam.

f) *Catalogue des monnoies en argent &c.* p. 338 n. 4. TENTZEL l. c. p. 711. KUNDMANN p. 662. Tab. XVIII. n. 74.

lium Reſtorale cum duobus ſceptris Academicis, & pileo ducali, cippo inſcriptum eſt: NATUS DIE XXIIIX MARTII MDCLXXV. DENATUS Die 4. NOVEMB MDCXXX SEPULTUS D. ie XIX FEBRUARII MDCXCI. infra: VIX. it AN XV. MENSIBUS. VII. Diebus X. circa cippum legitur: RECTOR ACADEMIÆ JENENSIS MAGNIFICENTISSIMUS. g)

3) A 1702. Princeps Saxo Eiſſenacenſis Wilhelmus Henricus XI. annorum electus fuit Reſtor ejusdem Univerſitatis, ea quoque occasione varia cuſa ſunt numismata, *primum* unciale ſiſtit protomen principis in habitu milit. Romano cum inſcript D. G. WILHELMUS HENRICUS DUX SAXONIAE JUL. IACI CLIVIAE MONTIUM ANGRIAE ET WESTPHALIAE RECTOR ACADEMIÆ JENENSIS MAGNIFICENTISSIMUS. in altera numismatis facie ſeder prope palatium & civitatem Jenenſem ſœmina familiam Ducalem designans, pileo ducali ornata, d. tenens ſceptrum Academicum, ſ. ſcutum ducale Saxon. cum Epigraphe: PALLAS SAXONICA SEPTIMA, ad denotandum, quod hic ſeptimus Princeps ſit ex familia Duc. Sax., qui geſſit ſceptrum Academicum Univerſitatis Jenenſis A. MDCCII. In *ſecundi* numismatis minoris moduli antica habetur protome principis ejusdem Epomide Reſtorali induti cum ſuperius allegata inſcriptione, in poſtica ſedens Minerva dexteram inclinat ſcutum ſaxonico, ſiniſtra offert lauream cum Epig. SEPTENO NUMERO FELICIOR.

In *tertio* numismate conſpicitur Parnaffus cum Pegafſo & novem Muſis, ante quas poſita eſt menſa ſignata inſignibus Ducatus Saxoniae, illi incumbit Epomis reſtoralis cum duobus ſceptris Academicis, quorum unum princeps neo-Reſtor

g) Catalogue des monnoies en argent &c. p. 331. n. 2. KUNDMANN l. c.

tor capeffit cum Epigraphe: MUSÆ SALANÆ FELICIA SCEPTRA
CAPESSE, in altera superficie legitur inscriptio: RECTOR
ACADEMIÆ JENENSIS MAGNIFICENTISSIMUS WILHELM HENRIC.
PRIMUS E NUMERO DUCUM SAXONIÆ SEPTIMUS ANNO ÆTATIS
UNDECIMO SOLENNISSIME RENUNTIATUS D. XVII. AUGUSTI
ANNO CHRISTI MCCII In adversa *quarti* Numismatis sub
arbore sedet Apollo lyra canens, ad pedes ejus jacet scep-
trum cum libro &c. supra legitur: NOVUS PINDI JENENSIS
APOLLO. in averfa est inscriptio: WILH. *elmus* HENRICUS
Dux Sax JUL. C. *liv.* M. *ont.* A. *ngariæ* ET W. *estph.* RECTOR
ACADEMIÆ MAGNIFICENTISSIMUS CREATUS MENSE AUGUSTO
MDCCII. *h)*

4) Quod tempore celebrati A. 1686. Jubilæi Univerfi-
tatis Heidelberg Fridericus Wilhelmus filius Electoris
Palat. Philippi Wilhelmi fuerit Rector, & hoc ex Numis-
matibus tum temporis percufis conftat, & ex fupra adductis
jam fatis apparet.

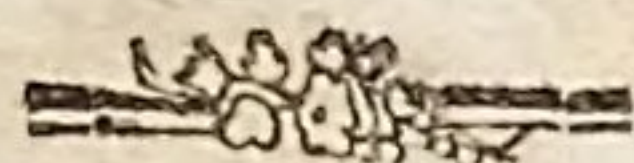
5) Quod pariter tempore Jubilæi ab Academia Witten-
berg. A. 1702 habiti princeps Electoralis hæred Fridericua
Augustus Rector fuerit Univerfitatis, patet fimiliter ex fuprs
adductis Numismatis.

Quod etiam 6) Anno 1706., quo memoria fæcularis
fecunda inauguratæ Univerfitatis Francofurtensis ad Via-
drum fuit celebrata, in numismate Sexto principis Regii hæ-
redit. Friderici Wilhelmi Rectoris p. t. Univerfitatis mentio
facta fit, partim fupra fuit expofitum, partim autem com-
monftrat id particulare eatenus adhuc percuffum numisma

H 3

duas

h) TENTZEL l. c. p. 699. feq. KUNDMANN l. c. p. 665. feq. Tab. XVIII.
n. 76. Tab. XIX. n. 77. feq.

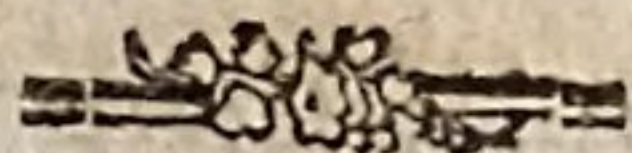

duas drachmas pondere adæquans, in cuius adversa extat caput Principis Regii cum Verb: FRID. WIL D G. PR *inceps* HÆR. *editarius* COR *onæ* BOR *ussicæ*. in averfa extant in medio globus, a dextera arma varii generis, a sinistra liber apertus cum sceptro Acad. pileo & Epomide Rectorali & lemmate: EX UTROQUE in circuitu legitur: LAUDIBUS EN VIRTUS SIC ÆMULA SURGIT AVITIS. & in Exergo: CONCEDENTE NV *MINE*, in margine exteriori: RECTOR MAGNIFICENTISS. FRANCOF. AD VIADR. *um* MDCCVI. APRIL. XXVI.

Quod etiam 7) A. 1707, quo celebratum fuit secundum Jubilæum ab Universitate Gissenfi Ernesti Ludovici Landgravii Hassio Darmstad. filius primogenitus Ludovicus sceptra Academica sustentarit, hoc produnt pariter supra producta Numismata.

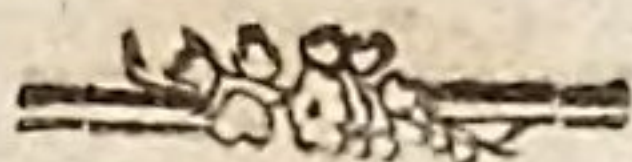
Idem 8) de Augusto principe hæredit. Augusti I. Polon. Regis & Elect. Saxon., quod A. 1709. tempore Jubilæi Universitatis Lips. fuerit Rector, commonstrat supra allegatum Numisma in ordine tertium: similiter 9) tempore celebrati secundi Jubilæi Universitatis Marburg. A. 1727. Princeps hæredit. Hassio-Casselanus Fridericus fuerat Rector, prout ex supra productis numismatis pariter constat; denique, quod 10) modernus Dux Würtenb., sit Rector Universitatis Tübing., hoc prodit Numisma supra descriptum, nec deficit eatenus exemplum aliquod domesticum, quod A. 1746 sub Rectoratu Caroli Philippi L. B. de Greifenclau Ecclesiæ Metrop. Mog. Scholastici, qui postea electus est Episcopus & Princeps Herbipol., Universitas nostra primum instaurata & Privilegiis aucta fuerit, hoc probatur ex numismate tum temporis cuso, & supra descripto.

Verum

Verum non solum fuscepta a Principibus & personis illustribus Universitatum gubernacula, probant Numismata, sed & gestos a Doctoribus ac Professoribus Rectoratus; quod A. MCCCXCII. tempore primæ inaugurationis Universitatis Erfordienſis Rector fuerit Ludovicus Mullerus Arnſtadienſis, patet ex supra producto numismate, quodque Universitas Wittenbergenſis A. 1502. sub Rectoratū Martini Pollichii Metterſtadii i) inaugurata fuerit, supra allegatum memoravit Numisma, Augustum Quirinum Rivinum Medicinæ Professore tempore Jubilæi II. Universitatis Lipsienſis A. 1709. Rectorem (potius fuit prorector) referunt supra allegata Numismata, ex supra producto Numismate Jubilari Universitatis Erford. constat pariter, quod Ao. 1692. tempore celebrati Jubilæi Nicolaus de Gouverneur Abbas S. Petri ibidem Rectoratum gesserit. proſtat pariter in memoriam suscepi a celebri Jcto TOBIA JACOBO REINHARTH A. 1731. Rectoratus Universitatis Erfordienſis numis-

i) Pollichius a loco nativitatis Mellerſtadt cognomento dictus Mellerſtadtus fuit insignis Medicus & Professor Lipsienſis, postea Archiater Friderici bellicosi Electoris Saxon., huic author suasorque fuit in condenda Universitate Wittenbergenſi, unde & primus illius fuit Rector: egerant de illo J. BURCKARD in Diff. sub Tit. *Medicus gravissimus humanitatis studiorum vindex ex Historia litteraria adumbratus*. Guelph. 1716. 8. FR. BOERNERUS in *Commentatione de vita & meritis Martini Pollichii Mellerſtadii* Guelpherb. 1751. 4. MOEHSEN in der *Beschreibung einer Berlinischen Medaillen-Sammlung* P. II. p. 366. seq., qui potissimum refert altercationem, quam habuerat cum Simone Pistorio circa morbum francum. CHRIST BÖNICK in dem *Grundriß einer Geschichte von der Universität zu Würzburg*. p. 30. illum refert inter eruditos Herbipolenses, atque eum fuisse primum Rectorem & Professore Theologiæ Wittenbergenſem, verum nunquam fuit Professor Theologiæ sed Medicinæ.

numisma memoriale cufum, in cujus antica extat protome hujus Jurium Professoris celeberrimi addita in circuitu inscriptione D.octor T.obias J.acobus REINHARTH COM. PAL. CAES. UNIVER. *fitatis* ERF.urtensis p. t. RECT.or PROF.essor COD.icis. CIV. *itatis* SYND.icus ET C.onsul. in postica cernuntur insignia Reëtoralia, scilicet Epomis cum pileo & duobus sceptris, quæ incumbunt aræ in medio 4. columnarum positæ, quatuor columnæ denotant quatuor facultates, primæ anteriori inscriptum est: BIBLIA s. illicque impositus est liber clausus, alteri columnæ anteriori sinistrae inscriptum est: JUSTINIANUS, illicque imposita est libra cum gladio. Tertiæ inscriptum est HIPPOCRATES, illicque incumbit baculus Æsculapii serpente circumvolutus. In 4ta legitur: ARISTOTEL.es, illicque impositum est scutum Minervæ apposita ejus hasta supra hæc duo genii tenent crucem | Teutonicam ornatam pileo Electorali, quia tum temporis Franciscus Ludovicus supremus Ordinis Teut. Magister fuit Elector Mog. & Universitatis Erfurt. Cancellarius. in circuitu legitur chronico distichon:

ELECTORE BONO TENET HVIVS SCEPTRA LYCEI
REINHARTVS DOCTOR, SIT, VOLO, DOCTVS ERAT.

In segmento: ELECT.us D.ie 28. MAJI. CONF.irmatus 25. JUNII
k) sæpius etiam solent Reëtores finito Reëtoratu secundum, imo adhuc pluribus aliquando vicibus eligi, etiam de hocce casu adest numisma, siquidem Professor Medicinæ in Universitate Erford. Kniphofen A. 1761. 24. Jul. unanimiter

k) Æri incisum hoc numisma in KOEHLERI *Müntzbelust.* P. XVII.
p. 409.

miter prima vice electus Rector Universitatis, anno sequenti nova electione prævia in dignitate hac Academica fuit confirmatus, quod ibi usu est receptum, l) in rei hujus gestæ memoriam cūsum fuit numisma, in cujus parte anteriore extat Kniphosii effigies cum inscript.: Doct̃or JOH. HIERON. KNIPHOFF, quæ in parte posteriore continuatur: FACULT. atis MED. icæ SEN. ior ET AS sessor PR imarius, PATH. ologiæ ET PRAX. eos P. rofessor P. ublicus O. rdinarius S. R. I. A cademiæ N. aturæ C. uriosorum ADJ unctus ET BIBL iothecarius, & infra. RECT. or UNIVERSITATIS ERFURT ensis II. ELECT. us DIE 14. JUL ii 1762. Hygea, seu Dea salus hic apparet lauro ornata cum baculo serpentifero & gallo, quæ accedit ad aram in medio positam, in quo pileus & Epomis Rectoralis cum duobus sceptris Academ. jacent, infra aræ est inscriptum verbum: VIGILANTIA. m)

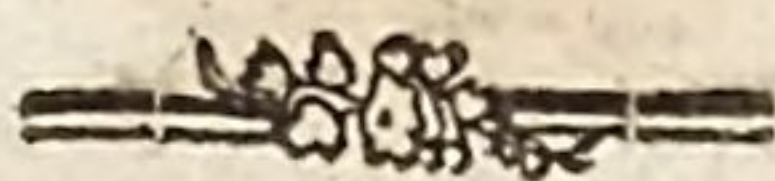
Sextum. & ultimum Caput probationis Numismaticæ in historiis Universitatum constituunt Numismata, quæ vel in genere in memoriam celebrium Doct̃orum & Professorum in omnibus facultatibus, vel in specie ad celebrandum eorum Jubilæum n) sunt percussa, quod enim biographiæ

I Pro-

l) J. C. MOTSCHMANNI *Erfordia litterata* III. Samlung p. 333. 381. 521

m) Æri incisum est hoc numisma apud MÖEHSEN l. c. P. I. p. 249.

n) Conf. JOAN. FRID. JOACHIM *Kurze Betrachtung über die Jubeljahre Akademischer Lehrer, in der Samlung vermischter Anmerkungen* Tomo IV. n. 10. p. 261. seq. KOEHLER l. c. P. XVII. p. 410. scripsit: „ die Römer erwiesen ihren vortrefflichen Rechtslehrern unter andern auch diese sonderbare Ehre, daß sie deren aus Ertz gegossene „ oder auf marmor gehauene Bilder öffentlich aufstellten. Q. Mutius „ scavola erlangte zuerst diese Ehre pro rostris, weil er als ein „ oraculum Civitatis war angesehen worden; auch unter den Kay- „ fern

Professorum celebrium constituent partem Historiæ Universitatum, nemo rei litterariæ gnarus vocabit in dubium; quod etiam in memoriam clarissimorum Doctorum & Professorum signata fuerint numismata, plurimis commonstrari posset exemplis, nisi in immensum excresceret mea Oratio. o) nota autem satis sunt Numismata in honorem Norisii Pro-

„ fern ward mit dieser Ehrbezeugung fortgefahren, jedoch ward
 „ darzu deren Einwilligung erfordert. Vid. SÆTONIUS in Calig.
 „ C. 34. & PLINIUS L. I. Ep. 17. anstatt der kostbaren Bildsäulen
 „ sind in neuern Zeiten, nachdem die Wissenschaften und Künste
 „ wieder belebet worden, die Medaillen aufgekommen, womit man
 „ auch die berühmten Jureconsultos (und andere gelehrte Männer)
 „ vor andern verehret hat.

- o) C. G. SACHS A. 1734. scripsit *de numismatibus in honorem Theologorum cufis*; FRIDER. CHRISTIAN. LESSER edidit: *Besondere Müntzen, welche sowohl auf gelehrte Gesellschaften, als auch auf gelehrte Leute sonderlich auf D. Martin Luthern gepräget worden*. Leiptzig 1739. 8. JOH. CHRISTIAN. KUNDMANN edidit *Silesios in nummis oder berühmte Schlesier in Müntzen, so durch Heldenthaten, Amtswürden, Gelehrsamkeit und Schriften ihren Nahmen unvergeslich gemacht*. Breslau und Leiptzig 1738. 4. Idem promiserat *Historiam litterariam in nummis in opere, cui titulus: Heimsuchung Gottes im Zorn und Gnade über das Hertzogthum Schlesien in Müntzen nebst einer Nachricht von einer zu edirenden Historie der gelehrten in Müntzen*. Leiptzig 1742. F. HOMMEL in dem *Anhang zu dem Verzeichnus seiner Kupferstiche von Juristen* recensuit 87. numismata in honorem celebrium Jctorum cusa, quæ ipse collegerat, ne memorem numismata Jctorum Roman. ex ejus *Jurisprudentia numismatibus illustrata*. p. XVIII. seq.; numismata Medicorum secundum supra exposita produxit MOEHSSEN in sæpe allegato opere *Beschreibung einer Berlinischen Medaillen-Sammlung, die vorzüglich aus Gedächtnus-Müntzen berühmter Aertzte besteht*. Denique huc potissimum spectat *Museum Mazzuchellianum, seu numismata virorum doctrina præstantium, quæ apud Joannem Mariam comitem Mazzuchellum Brixie servantur* &c. Venetiis 1761. 2. T. f.

Professoris Pisani, & postea Cardinalis *p*), celebris Philosophi Christiani Wolffii *q*) & aliorum cusa; exempla saltem quædam domestica sum allegaturus: prostat quippe celebris Julii Pflugii Canonici Metropol. Mog. postea Episcopi Naumburgensis, qui in Universitate nostra Mogunt. trium stipendiatorum fecit foundationem, Numisma, in cujus antica effigies ejus nobis fuit servata cum inscriptione: JULIUS PFLUG ÆTATIS SUÆ AN. XLI., postica exhibet ejus insigne seu scutum in quatuor partes divisum galea coronata tectum, in area 1ma & 4ta rubra conspicitur inversus vomer argenteus dextorsum inclinatus, & in area 2. & 3. similimodo inclinatus ramus arboris cum tribus foliis, galeæ impositi sunt duo vomeres inversi cum plumis struthionum, in circuitu legitur: GLORIA MEA CRUX CHRISTI MDXXX. *r*)

2) Prostat numisma in memoriam Sebastiani de Rotenhahn, qui in Universitate nostra Moguntina creatus fuit Jurium Doctor, cusum, est illud saltem in uno latere signatum ac refert effigiem ejus tecti capitis & induti catena aurea annotato anno ætatis ejus 48 cum inscriptione SEB. *astianus* VON ROTENHAHN RITER, DOCTOR. MDXXVI. *s*)

3) Inter Doctores Juris Moguntiae creatos referendus quoque est Joannes Faust Aschaffenburgensis, cujus pater Joannes Faust judex sæcularis Mogunt. a Ferdinando I. Romanorum Rege A. 1557. cum descendit in nobilium ordinem relatus fuit, de hoc Joanne Faust scripsit ejus nepos Joh. Frider. Faust jun. in *Discursu de origine Typographiæ*: „ quæ primordia (artis typographiæ) avum meum Docto-

I 2

„ rem

p) KOEHLER l. c. P. XIII. p. 265.

q) Idem l. c. p. 409.

r) Idem l. c. P. IV. p. 137.

s) Idem l. c. P. XXI. p. 17.

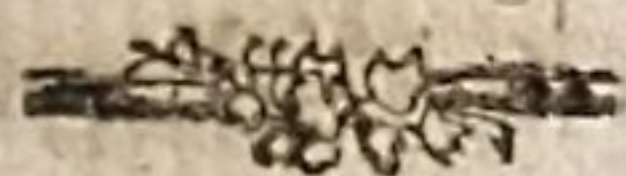

„ rem Joannem Faust, inque manibus suis Donati primam
 „ partem inter cœtera vidisse Mstum posteris nobis relic-
 „ tum testatur. „ superest hujus Doctoris Joannis Faust
 Aschaffenburgensis numisma, in cujus antica conspicitur
 ejus effigies cum longa barba & mustace, collum ejus orna-
 tum est collari crispato & aurea catena cum Epigraphe:
 JOAN. FAUST V.ON ASCHAffenburg DOCT.or J.uris æ.tatis XLII.
 in postica extat Faustorum Aschaffenburg. insigne, scilicet
 pugnus argenteus in area cœrulea, cui imposita est galea
 coronata, quam exornat aquila J. monocephala coronata
 cum expansis alis, additis ex *Psalmo* XCII. verbis: JUSTUS
 UT PALMA FLOREBIT. *t*)

4) Extat Numisma in honorem supra nominati Joannis
 Hieronymi Kniphof *u*) Professoris Medicinæ Erfurtensis
 a. 1748. cufum, in cujus adversa cernitur ejus protome cum
 inscript.: D. JO. HIERON. KNIPHOF. ANAT.omiæ CH.irurgiæ ET
 BOT.anicæ PR.ofessor P.ublicus, F.acultatis M.edicæ A.ffessor.
 O.rdinarius, S.R.I. A.cademiæ N.aturæ. C.uriosorum C.ollega
 p. t. DECAN.us. in postica exhibetur ejus insigne seu tres
 pini in horto cincto cum lemm. NASCITUR HIC MIRÆ FERTILI-
 TATIS

t) Numisma hoc sigillatim æri incisum est cum subnotatione: *la Me-
 daille originale se trouve dans la collection patriotique de Jean Chretien
 Gerning a Francfort sur le Mayn.* Hic Doctor Joannes Faust fuit ex
 familia Joannis Faust socii Joannis Guttenbergii in excolenda Mo-
 guntia arte typographica.

u) Ejus Biographiam plures edidere, veluti FRID. BOEMER *jetzt lebende
 Aerzte* B. I. p. 468. 921. B. II. p. 443. 767. B. III. p. 396. 711.
Commentarii de rebus in scientia naturali & Medicina gestis. Vol. XI.
 P. III. p. 559. seq. *Nova acta phisico-medica Academiae Cæsareæ
 Leopoldino-Carolinæ Naturæ curiosorum.* Tom. III. append. p. 397. seq.

TATIS HONOS. in segm. DE FELICI NOMINALI D. 24. JUNII
1784. GRATULATUR I. H. W. w) determinavi.

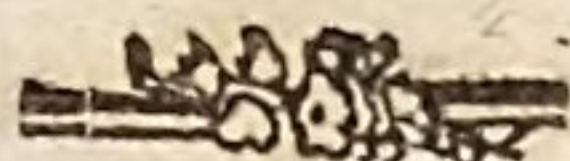
Adeste jam prænobiles ac clarissimi Domini Doctōrandi, non enim diutius vestra morabor desideria, sed ad conferenda consueta Doctōratus Juridici in utroque jure insignia more majorum sum processurus, ac vos ornatu Academico Jctis conveniente decoraturus. x) Accipite igitur *primo* de manu mea librum clausum partim in publicum testimonium, quod Jurisprudentiæ principiis ac fundamentis tam solide sitis im-

I 3

buti

w) Extat apud MOESEN l. c. P. I. p. 240.

x) Collatio insignium Doctōralium per statuta Universitatum tam antiqua, quam noviora fuit stabilita, unde frustra a Cavillatoribus sugillatur: in antiquis *Statutis Universitatis Vindobon.*, quæ A. 1365 ab Urbano V. sunt confirmata, Tit. IX §. I. in KOLLARII *Analectis Vindobon. Col.* 82. de forma doctōrandi legitur: in Cathedra Doctōrali Doctōrandus: *faciat pulchram & decentem arengam recommendatoriam facultatis ipsius, petatque decenter sigillatim insignia Doctōralis honoris sibi per Doctorem suum conferri, videlicet Biretum, anulum, librum clausum & apertum, osculum & benedictionem Magistralem, deinde ascendat cathedram eandem Magister seu Doctōr ipsius, & præmissa Aranga recommendatoria ipsius doctōrandi ipsa insignia per ordinem aptis ad hoc verbis concedat eidem, quibus habitis incipiat mox & in continenti ipse Doctōr novellus uti sibi tradita potestate, legat, seu breviter repetat unum Canonem in Decretis &c. & quoad noviora: in diplomate a Leopoldo Imper. concessio Universitati Hallensi in DREYHAUPT Beschreibung des Saalkreyses Tomo II. p. 104. de promotione Doctōrum concessa fuit facultas: ut creari possint Doctōres & hujusmodi dignitatibus insigniri, nec non per Bireti impositionem & annuli ac osculi traditionem, cæterisque consuetis solennitatibus investiri, & solita ornamenta atque insignia dignitatum prædictarum eis tradi & conferri. Ritus hi etiam fuere recepti in Investituris feudalibus, de ritu investiendi per Bireti impositionem & annuli immissionem cum osculo conf. MASCOV in *Jure feud.* C. VII. §. 6. Not. 2. & §. 10. ibidem add. NÆVIUS de *fatis honorum Academ.**

buti, ut sine librorum evolutione casus emergentes possitis ex tempore decidere, partim ad denotandum, quod in sana ratione fundatum sit illud Justiniani monitum in L. 1. §. 6. C. de veteri jure enucleando: *neque ex multitudine auctorum, sed quod æquius est, judicatote, cum possit unius forsitan & deterioris sententia & multas & majores in aliqua parte superare.*

Secundo eundem librum vobis apertum porrigo, partim ad denotandum, quod publica vobis e cathedra docendi concedatur facultas, y) partim ad significandum, quod studium jurisprudentiæ sit prope immensum ita, ut libros apertos semper debeant habere Jcti, memoresque esse cum Pomponio in L. 20. C. de fideicommissariis libertatibus sententiæ Julianæ: *etsi alterum pedem in tumulto haberem, non pigeret aliquid addiscere.*

Tertio humeris vestris rubram impono epomidem, non rubescit illa, prout zoili calumniantur, ex depresso rusticorum sanguine, sed quemadmodum color ruber juris vitæ & necis ab antiquo fuit symbolum, & in nostro imperio Jurisdictio criminalis mediante vexillo rubro quondam fuit collata, Jcti autem ad exercenda debite Regalia & præsertim sanguinis judicia potissimum inserviunt. sic & rubra illis cesserunt pallia. z) De coetero memores sitis semper ver-

y) Liber apertus est symbolum doctrinæ publice e Cathedra tradendæ; passim in sigillis Archiepiscopi & Episcopi exhibentur sedentes in folio seu Cathedra Episcopali d. pedum, s. librum Evangelii apertum tenentes in signum, quod doctrinam Evangel. publice doceant, idem occurrit frequenter in numis Episcoporum; quod liber apertus sit symbolum Universitates denotans, patet ex pluribus supra productis Numismatibus, in quibus liber apertus ob lectiones Academicas tanquam signum Universitatum hieroglyphicum adhibetur.

z) STEGER in Diff. de purpura Sacræ dignitatis insigni §. 12. egit etiam de purpura dignitatum Academicarum insigni.

verborum legis 14. C. de *Judiciis*: *judices lites dirimant scituri, quod non magis alios judicent, quam ipsi judicentur, ipsis enim magis, quam partibus terribile judicium est, siquidem litigatores sub hominibus, ipsi autem Deo inspectore adhibito causas proferunt trutinandas.*

Quarto Biretum doctorale vestra exornet tempora, decrevit jam militibus victoriosis, Heroibus, Rhetoribus ac Poëtis antiquitas lauros, mos etiam fuit penes veteres spon-
fos coronis redimendi, a) justum quoque est, ut Jcti suo diademate partim tanquam Justitiæ sponsi, partim quia legibus armati in arena Juridica perpetuo fere adinstar militum pugnant, in signum virtutis & constantiæ exornentur. b)

Quinto annulum Doctorem vestris jungo digitis: annulus, quia est sine fine, ab antiquo fuit æternitatis ac fidei perpetuo servandæ Symbolum, annulos sibi invicem offerunt desponsati in tesseram perpetui amoris ac fidei, vos quoque Justitiæ tanquam virgini integerrimæ despondeo, huic perpetuam servate fidem, c) & in Symbolum amoris ac fidei annulus Doctoralis pro perpetuo vobis inserviat monumento. d)

a) Morem hunc de gentilibus testatur. APULEJUS L. IV. *Metamorph.* & CLAUDIANUS in *Raptu Proserpinæ*, sponso quoque penes Hebræos coronatos processisse constat, donec Vespasiani edicto ab hoc honoris & lætitiæ signo abstinere sint coacti, admiserunt etiam hunc morem prisci Christiani, ut innuit TERTULLIANUS his verbis: coronant & nuptiæ sponso.

b) KAHLIUS in *Diff. de Natura & indole Investituræ per Biretum* varia protulit de *Investitura per Biretum Academica*.

c) Quænam Justitiæ sponsus expectare possit, si fidem sponsæ servaverit, descripsit ECCLESIASTICUS Cap. XV.

d) Antiquissimus est annuli usus apud veteres, & quidem tam apud Hebræos, quam Romanos moris fuisse, ut in omni pactione loco arrhæ annulus daretur, ex *Historia sacra genesis* C. 38 & ex PLINIO observavit BARONIUS ad A. 57., atque ex hujusmodi usu fluxisse vide.

Sexto denique hæc omnia osculo & amplexu consueto obfigno, amplexus semper erat signum amoris, amicitiae, fraternitatis, concordiae, fidei ac pacis, inter desponsatos non solum adhibitum fuit osculum, e) sed & mediante hoc ritu ad aliquod noviter admissi collegium in communionem fraternitatis a reliquis suscipiebantur: ego itidem hoc symbolo vos tanquam Justitiae sponfos in coetum, Juris utriusque Doctorum recipio, ac vestri vos officii commoneo, ut non solum cum vestra sponsa, sed & cum confratribus Jctis pacem & concordiam servetis, & tanquam cordati Jcti suadeatis litigantibus pacem & amicabilem compositionem, cum secundum Justinianum *verecunda sit illius cogitatio, qui lites execratur.*

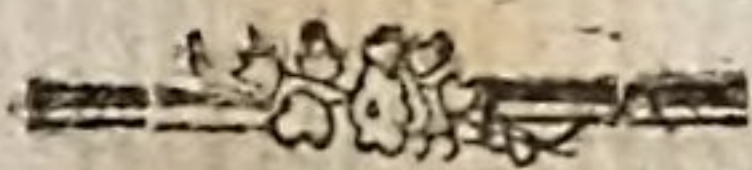
BENEDICTIO INAUGURALIS

Quod igitur Deus ter optimus maximus, Beatissima cœlitum Regina, omnesque sancti Dei ad Religionis Catholicae totiusque almae Universitatis, nec non facultatis nostrae incrementum cedere, vobisque feliciter evenire jubeant,

EGO

videtur, ut cum spondentur nuptiae, desponsati loco arrhae sibi invicem annulos exhibeant; annuli sponsalitii meminit quoque TERTULLIANUS in Apologetico. Cap. 6. apud antiquos Christianos annulis sponsalitiis insculptum fuisse signum fidei, quod est hieroglyphicum amoris & concordiae, refert idem BARONIUS, quod annulus mutuae fidei signum sit, docet quoque GRATIANUS C. 30. Q. 5. Can. 7. apud Romanos continuus annulorum fuit usus conf. KIRCHMAYER *de Annulis.*

e) Jam apud veteres Christianos desponsati in signum charitatis & perpetuae pacis sibi dedere osculum, osculi nuptialis meminit TERTULLIANUS in Libro *de velandis Virginibus* C. II. conf. MÜLLER in *Diff. de osculo Sancto*, ubi p. 116. egit in specie *de osculo Academico.*

EGO FRANCISCUS ANTONIUS DÜRR J. U. D. &c.
auctoritate sacrae Sedis Apostolicae & Augustissimae Majesta-
tis Cæsareae mihi legitime communicata vos prænobiles &
clarissimos Dominos

GEORGIUM ALTENBURG J. U. L. Dicasteriorum Electo-
ral. Advocatum Ordinarium,

PHILIPPUM WALDMANN J. U. L. Eminentissimi ac Celsissimi
Principis Elect. Mog. judicii aul. consiliarium, Institu-
tionum & Juris Criminalis Professore pub. & ordin.

IGNATIUM WIESE Eminentis. ac Celsis. Principis Elect.
judicii aul. consiliarium Jurium Prof. pub. & extraord.

FRIDERICUM FRANCISCUM SCHAL Eminentis. ac Celsis.
Princ. Elect. Consil. ab Archiviis, artis dipl. & praxeos
Archiv. Profess. pub. & ord.

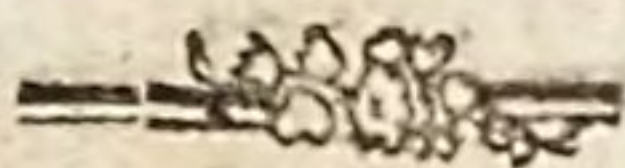
J. U. Doctores dico, creo, facio, factosque in hoc amplis-
simo illustrissimorum & spectatissimorum virorum consessu
palam renuncio hic & ubique locorum pro talibus censen-
dos atque honorandos, idque in nomine Ssmæ & individuae
Trinitatis Patris & filii, & Spiritus S.

Salvete nunc Prænobiles, Clarissimi & Consultissimi Do-
mini J. U. Doctores, -quo nomine jam primus vos compello,
novum honorem, quo nunc aucti estis ex animo gratulor:

Sed simul primum Doctorem laborem pro dando ve-
lut primo specimine Doctorali vobis annuncio, agite igitur
& pro vestra in Juridicis experientia vestras Inaugurales
quaestiones resolvite:

Peractis jam iis, quæ pro Doctorali hacce inaugura-
tione more recepto peragenda erant, nihil amplius super-
est, quam ut more recepto sacra hæc Academica votis so-
lennibus coronemus:

Conservet Deus ter optimus maximus, quem no-
bis pro rei litterariæ incremento clementissime concessit,
FRIDERICUM CAROLUM JOSEPHUM Eminentissimum

ac Celsissimum Principem Electorem nostrum, Universitatis nostræ Instauratorem, scientiarum & artium conservatorem promotoremque clementissimum, vigeat, floreat hic Musarum Mogonarum Apollo, dumque haud cessat quotidie Academiam nostram plurimis cumulare beneficiis, illi loco symboli appono Solem supra Mogonum Musarum domicilium radios progrediendo magis magisque diffundentem, cum lemmate: CRESCIT EUNDO. f)

Vivat, vigeat, floreatque Rdmum & illustrissimum Capitulum Metropol. Mog., quod tanquam benigna mater Universitati nostræ a suis incunabulis cum protectione multos favores præstitit, loco symboli illi suspendo 24 stellas, quæ Musis Moguntinis in umbra sedentibus suam quoque lucem affundunt cum lemmate: PROSUNT, ILLUSTRANTQUE SIMUL.

Reviviscat & vigeat sine fine Universitas nostra gratiosissimi Principis munificentia noviter instaurata eo tempore, ubi novi simul sæculi Academici memoria recolitur, loco symboli sit illi Phœnix, tam resurrectionis, quam novi sæculi, & cujusvis factæ instaurations figura Hieroglyphica: capite radiato insists libro aperto cum Epigraphe: FELICIUM TEMPORUM ET STUDIORUM REPARATIO. g)

f) In primo post ejus electionem edito programme Prælectionum Catalogo præmissio comparavi illum *soli orienti*, quod symbolum in numis antiquis Imperatorum Rom. noviter creatorum frequenter occurrit, sub eodem symbolo illum ex post in numismate proposuit Civitas Erford. cum lemmate: DISPELLIT UMBRAM.

g) Phœnicem, quem in Ægypto renasci multi veterum crediderunt, futuram mortuorum resurrectionem denotare scripserunt Patres antiqui, & ZENO Episcopus Veron. *Sermone de Resurrectione* post medium ait: „ Similiter Phœnix avis pretiosa resurrectionis evidenter nos edocet jura, quæ nobilitatem generis sui non a parentibus accipit, „ non liberis tradit, ipsa genus, ipsa finis, ipsa principium, non „ ex coitu nascitur, nec officio alieno nutritur, non invita, non im- „ pru-

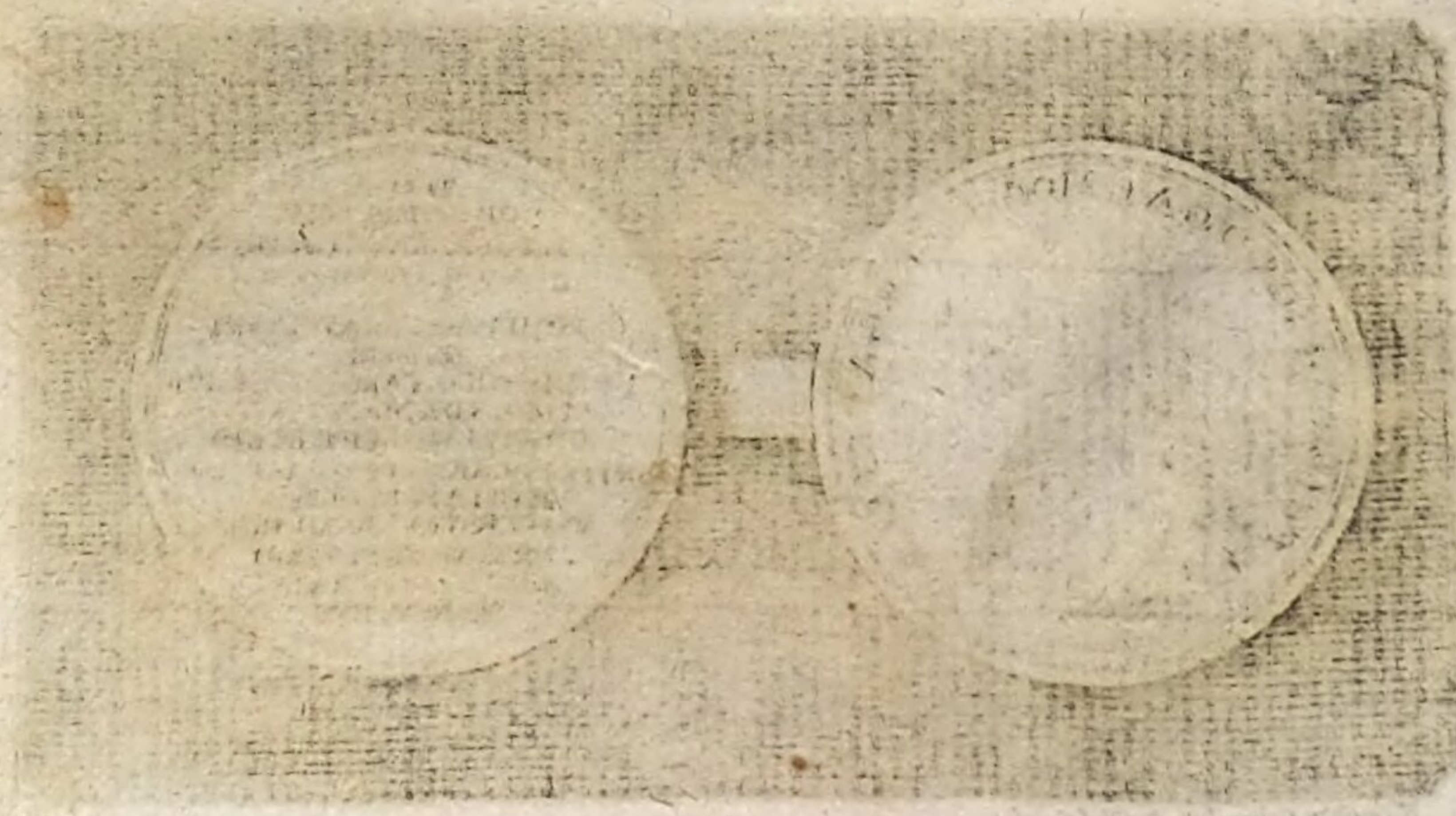
Vivant Excellentissimus nostri generalis studii Curator, Rector Universitatis vigilantissimus, Concellarius amplissimus, vivant floreat atque uberrimos suorum laborum fructus ferant Doctores & professores omnium facultatum præstantissimi, vivant denique reliqui Cives Academici Religioni & patriæ utiles, loco symboli ipsis sit arbor procera ob insertos variorum fructuum ramos plurimos diversos tamen inter se fructus uberime proferens cum inscriptione: VARIOS FERT FRUCTUS ET ORNAT. — Ita fiat, & vobis nostris annuat supremum numen. ite promotio est.

„ prudens moritur, sed cum maturum lethi tempus advenerit, a
„ semet ipsa excitatis sacris ignibus libentissime concrematur, sepul-
„ chrum nidus est illi, favillæ nutrices: cinis propagandi corporis semen,
„ mors natalis dies, denique post momentum festo exultat tumulo
„ non umbra, sed veritas, non imago sed Phoenix, non alia, sed
„ quamvis melior alia, tamen prior ipsa. „ tanquam novi sæculi
symbolum autem hanc avem suis in numis nonnulli expressere antiqui
Imperatores, & præsertim Constantinus M., quorum occasione SPAN-
HEMIUS in suo opere *de præstantia & usu Numismatum* Dissertationem
III. de hac ave conscripsit nonnullos citans authores, tam Ethnicos
quam Christianos, qui de illa egerunt, conf: JAC. OISELIUS Tab. LVIII.
n. 5. ubi in numo Constantis pariter Phoenix radiato capite globo stel-
lato insistit.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
CHICAGO, ILL.
JAN 10 1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
CHICAGO, ILL.
JAN 10 1900

Dürr, Franz Anton

Actus solennis promotionis doctoralis in utroque iure, celebratus die XVII.
Novembris anno MDCCLXXXIV, dum jussu ... Friderici Caroli Josephi [Für-
stenbischof von Mainz] festum instaurationis et memoriae anni saecularis
III. almae ... catholicae Universitatis Moguntiae ritu solenni peragebatur
et ... Franciscus Antonius Dürr ... et clarissimos viros Georgium

Moguntiae 1784

Bamberg, Staatsbibliothek -- .22 B 18#1
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11403593-3
VD18 14376490-003